

DIE KORRELASIES TUSSEN LOFENDE SKRIF
KWALITEIT- EN REKENE- AFRIKAANSE TAALWERK-
EN ENGELSE TAALWERKPRESTASIES VAN AFRI-
KAANSE LEERLINGE VAN STANDERDS I TOT V.

DEUR

HENDRIK PETRUS KOTZÉ (B. A. ; B. ED.)

I N H O U D.

LYS VAN TABELLE.

H O O F S T U K I.

Oor die werk van ander ondersoekers:

a. Gates en Lasalle..	I
b. Burt.	3

H O O F S T U K II.

Eie ondersoek:

1. Doel van ondersoek.	10
2. Metode gebruik in ondersoek.	11
(a). Ontleding van toetse gebruik.	11
i. Die skriftoets.	11
ii. Die Rekene toetse.	13
iii. Die toetsvrae in Afrikaans Taalwerk.	16
iv. Die Toetsvrae in Engelse Taalwerk.	18
(b). Metode van toediening van toetse.	20
i. Skriftoets.	20
ii. Die Rekene toetse.	21
iii. Die Afrikaanse Taalwerktoetse.	22
iv. Die Engelse Taalwerktoetse.	22
(c). Metode van Nasien.	23
i. Die Handskriftoets.	23
ii. Rekene.	25
iii. Afrikaanse Taalwerk.	25
iv. Engelse Taalwerk.	26
3. Ontleding van Proefpersone.	26
4. Versprieding van ppe.	28
5. Die skrifskema.	28
6. Ontleding van die prestasies behaalt.	29
i. Handskrif.	29
ii. Rekene.	34
iii. Afrikaans.	37
iv. Engelse Taalwerk.	40
7. Korrelasies.	44
(a). Metode van verkryging.	44

(b).Die werklike Korrelasies gevind. . . .	44
(c).Interpretasies van Korrelasies.. . . .	44
(d).Vergelyking met ander studies se resultate	51
8.Gevolgtrekkings.	53

E Y L A E S:

I.Die Skrifskema.	54
II.Die Handskriftoets.. . . .	65
III.Die Rekenetoetse.	66
IV.Die Afrikaanse Toetsvrae, ...	69
V Die Engelse Toetsvrae.	73

B I B L I O G R A F I E.

LYS VAN TABELLE.

I. Die korrelasies tussen Handskrif en ander be- kwaamhede voor en na aangesuiwer vir ombetrou- baarheid van toetse.	2
II. Die korrelasies tussen Handskrif en ander veranderlikes as ouderdom deur gedeeltelike korrelasies geëlimineer is.	2
III. Korrelasies tussen Skoolvakke (a). Waargeno- me Koëffisiente.	4
IV. Korrelasies tussen Skoolvakke (b). Teoretiese Waardes.	5
V. Korrelasies tussen Skoolvakke (c). Spesifieke Korrelasies.	6
VI. Korrelasies tussen Skoolvakke (Bradford).	6
VII. Korrelasies tussen Skoolvakke (Carey).	7
VIII. Leerlinge wat die toetse afgelê het.	28
IX. Handskrifprestasies van 559 seuns van stan- derds I tot V.	29
X. Die rekenkundige gemiddeldes vir standerds I tot V seuns se handskrifprestasies.	29
XI. Handskrifprestasies van 563 dogters van standerds I tot V.	30
XII. Die rekenkundige gemiddeldes vir standerds I tot V dogters se prestasies.	30
XIII. Rekenprestasies van 561 seuns van stan- derds I tot V.	34
XIV. Die rekenkundige gemiddeldes vir die standerds I tot V seuns.	34
XV. Die rekenprestasies van 523 dogters van standerds I tot V.	35
XVI. Die rekenkundige gemiddeldes vir standerds I tot V dogters.	36
XVII. Afrikaanse Taalwerkprestasies van 561 seuns van standerds I tot V.	37

XVIII.	Die rekenkundige gemiddeldes van die standerds I tot V seuns in Afrikaans taalwerk.	.38
XIX.	Afrikaans Taalwerkprestaties van 547 dog- ters van standerds I tot V.	38
XX.	Die rekenkundige gemiddides van die stan- derds I tot V dogters in Afrikaans taalwerk.	. 39
XXI.	Engelse taalwerkprestaties van 559 seuns van standerds I tot V.	40
XXII.	Die rekenkundig gemiddeldes van standerds I tot V seuns in Engels taalwerk.	40
XXIII.	Engels taalwerkprestaties van 563 dog- ters van standerds I tot V.	41
XXIV.	Die rekenkundige gemiddeldes van stan- derds I tot V dogters in Engels taalwerk. . . .	41
XXV.	Die werklike korrelasies verkry.	44
XXVI.	Die korrelasies tussen handskrif en tale.	.51
XXVII.	Die korrelasies tussen handskrif en rekene.	52

HOOFSTUK I

■ OOR DIE WERK VAN ANDER ONDERSOEKERS.

(a) Gates en Lasalle.(i)

Gates (2) het 'n formule om die kwaliteit en spoed van handskrif te kombineer, ontwikkel. In hierdie studie het hy en Lasalle van die formule om handskrifbekwaamheid uit te druk, gebruik gemaak, nl. $\text{Gesamentlike prestasie} = \text{kwaliteit} \times \sqrt[3]{\text{spoed}}$.

Hulle het die ppe. 'n vooroefening gegee en 'n twee-minute toets in handskrif laat aflê. Hulle het vier toetse met 'n interval van 4 maande oor 'n periode van 20 maande gegee.

Die volgende toetse is gegee: (1) ^{Vir} Spoedlese die Courtis of Burgess Toetse; (2) Vir leeskomprehensie die Thorndike-McCall Toetse; (3) Vir spellingbekwaamheid 'n lys van 50 woorde van die Ayres-Buckingham Skaal; (4) Vir rekenbekwaamheid die Woody Toetse.

78 leerlinge van Grade III - VI het al die toetse in 1920 afgelê. Hulle het die Pearson Produk-Moment Formule gebruik.

(i) Gates, A. I. en Lasalle, J.;; , A Study of Writing Ability and its Relation to other Abilities based on repeated Tests during a Period of Twenty Months"

(Journal of Educ. Psychology, April 1924 pp. 205-216.)

(2) Gates, A. I. : , The Relation of Quality and Speed of performance : A Formula for combining the two in the case of Handwriting, " Journal of Educ. Psycholy, March 1924 p. 131.

Hier volg hul korrelasies;

TABEL I.

DIE KORRELASIES TUSSEN HANDSKRIF EN ANDER BEKWAAMHEDE
VOOR EN NA AANSUITWERING VIR ONBETROUBAARHEID VAN TOETSE.

Intervalle tussen Toetse

In Maande:		0	4	8	12	16	20
Handskrif en Rekene	Gemiddelde r	.735	.714	.700	.683	.658	.630
	Aangesuiwer	.800	.776	.760	.742	.715	.685
Handskrif en Spelling	Gemiddelde r	.720	.710	.694	.673	.677	.640
	Aangesuiwer	.791	.780	.762	.740	.744	.703
Handskrif en Speedlese	Gemiddelde r	.666	.668	.663	.645	.610	.590
	Aangesuiwer	.783	.786	.780	.758	.717	.694
Handskrif en Leeskom.	Gemiddelde r	.623	.607	.604	.593	.570	—
	Aangesuiwer	.716	.700	.694	.681	.655	—

Gates en Lasalle voer aan dat die korrelasies van wêl die ouderdomsverskille, daar die groep vier standerds beslaan, betreklik hoog is.

Hulle het die ouderdom toe konstant gehou en ons kry die volgende korrelasies:-

TABEL II.

DIE KORRELASIES TUSSEN HANDSKRIF EN ANDER VERANDERLIKES
AS OUDERDOM DEUR GEDEELTELIKE KORRELASIES GEËLIMINEER IS.

Handskrif met handskrif	.91
Handskrif met rekene	.43
Handskrif met spelling	.47
Handskrif met speedlese	.51
Handskrif met leeskomprehensie	.35

Hierdie korrelasies is positief en laag en is moontlik deur algemene intelligensie veroorsaak.

Die gemiddelde koëffisiënt van spelling, rekene, en komprehensie met handskrif is .416. Moontlik kan die assosiasies aan sekere opvoedkundige faktore te wyte wees, t.w. (i) differensiële voordele verbonde aan algemeen opvoedkundige geleentheid en instruksies. As sommige ppe. miskien meer aandag kry, voorkeur geniet, of miskien meer tuis gehelp word, sal dit 'n neiging na 'n positiewe korrelasie van toetse tot resultaat hê.

(2) As ander dinge (onderrig) gelyk is, sal diegene met 'n bepaalde temperament en opleiding wat meer belangstelling in skoolwerk toon en flukser en gretiger om te presteer of ander te oortref, beter doen in die toetse as die ander. Sulke verskille werk ook 'n positiewe korrelasie tussen die toetse in die hand.

Party ppe. het meer ondervinding in die aflê van toetse of hul besit die vermoë om in die tegniek van die aflê daarvan te verbeter. Daar kan ook 'n mate van oordrag van tegniek van toets tot toets plaasvind. Hierdie dinge is geneig om die korrelasie te verhoog.

Hulle meen ook dat ons by kinders met 'n hoë intelligensie wat in 'n goeie huis opgevoed is en 'n goeie skool besoek het, 'n aangename vermoë sal vind wat al die ander faktore wat mag meehelp om in handskrif te presteer, ver in die skaduwee sal stel.

Volgens Gates en Lasalle is daar so te sê g'n korrelasie tussen handskrif emersyds en reken, lees, en spelbekwaamheid andersyds nie.

(b) Cyril Burt.

Drie memoranda (3) is deur Cyril Burt in 1917 opgestel en deur die „London County Council“ gepubliseer. Die hoofdoel was om 'n beraming van die verspreiding van opvoedkundige vermoëns onder leerlinge van die primêre en spesiale skole in die noordelike dele van Londen te maak.

Hy het hom ten doel gestel om die hipotese van 'n algemene opvoedkundige vermoë wat die grondslag van werk in al die skoolvakke vorm, te bevestig.

Hy benadruk die feit dat sy metodes tentatief en die resultate voorlopig is.

Die derde memorandum, n.l. „On the relations between ability in different subjects of the school curriculum,“ is vir ons van groot belang.

(c) Burt C. The distribution and Relations . . . of Educ. Abilities (P.S. King & Son 1917, 2/6) pp. 45-64 en 83 en 84

Omdat die resultate van gewone eksamens verkry onbevredigend is, het hy spesiale toetse opgestel. Hy het 120 leerlinge van 2 skole in 3 klasse geneem. Alge was Std. V leerlinge. Hulle geslag, ouderdom, skoolbesoek, sosiale status en ins om te leer was identies. Hulle het in al die vakke van dieselfde onderwyser onderrig ontvang.

Burt het spesiale toetse vir probleme in rekenkunde en meganiese bewerkinge, opstelle, lees (komprehensie) diktee, handskrif kwaliteit en spoed opgestel. Elke leerling is twee keer in dieselfde vak op verskillende dae getoets. Hy het die toetse persoonlik afgeneem en nagesien.

Volgens die resultate blyk dit dat die punte van 'n gegewe leerling vir verskillende vakke tot 'n sekere mate ooreenkoms toon, maar dat die graad van ooreenkoms in verskillende gevalle aansienlik varieer.

Die koëffisient van korrelasie van die verskillende klasse wat getoets is, was as volg:-

TABEL III

KORRELASIES TUSSEN SKOOLVAKKE.

(a) Waargenome koëffisiënte.

	Opstel	Rekene Probleme	Lees Kom.	Rekene Megaries	Handskrif Kwaliteit	Spoed
Opstel	-	.65	.58	.27	.30	.50
Rekene Probleme	.65	-	.49	.76	.29	.22
Lees Kom.	.58	.49	-	.08	.14	.21
Rekene Megaries	.27	.76	.08	-	.18	.32
Handskrif Kwaliteit	.30	.29	.14	.18	-	.30
Handskrif Spoed	.50	.22	.21	.32	.30	-
Gemiddeld	.50	.46	.37	.28	.27	.32

Nie een van die korrelasies is negatief nie. Die korrelasies wat tussen die verskillende vakke verkry is, word aan gemeenskaplike faktore toegeskryf. Daar rekene

meganies en probleme so hoog korreleer .76, wys dit vir ons dat die gemeenskaplike faktor dieselfde vermoë is.

Die korrelasies is deur die formule van veelvuldige korrelasies verwerk tot 'n teoretiese waarde om aan te toon dat die gemeenskaplike faktor 'n saamgestelde eenheid is. Die gemeenskaplike faktor is algemene opvoedkundige vermoë. Algemene intelligensie is 'n belangrike onderdeel daarvan. Dit is nie 'n suiwer intellektuele vermoë nie. Dit is saamgesteld van aard.

Die resultaat van die verwerkinge word in die volgende tabel gegee.

TABEL IV

KORRELASIES TUSSEN SKOOLVAKKE.

(b) Teoretiese waardes

	Opstel	Rekene Probleme	Lese Kom.	Handskrif Speed	Rekene Meganies	Handsk. Kwaliteit
Opstel	-	.65	.50	.44	.38	.36
Rekene Probleme	.65	-	.45	.39	.34	.33
Lese Kom.	.50	.45	-	.31	.26	.25
Handskrif Speed	.44	.39	.31	-	.23	.22
Rekene Meganies	.38	.34	.26	.23	-	.19
Handskrif Kwaliteit	.36	.33	.25	.22	.19	-

Aangesien die waardes van regs na links en van bo na onder geleidelik verminder, word dit 'n hierargie genoem, wat die teenwoordigheid van 'n gemeenskaplike faktor verraa.

Die korrelasie tussen rekeneprobleme en meganiese reken is volgens tabel III .76 en volgens tabel IV is dit .34. Dit blyk dus dat daarbehalwe die algemene opvoedkundige faktor ook 'n spesifieke faktor op die spel is. Die verskil tussen korrelasies word deur die veelvoudige korrelasieformule verwerk en ons kry die volgende resultate:

TABEL V

KORRELASIES TUSSEN SKOOLVAKKE.

(c) Spesifieke korrelasies

	Opstel	Rekene Probleme	Lese Kom.	Rekene Megaries	Handskrif Kwaliteit	Handskrif Spoed
Opstel	-	.00	.19	-.23	-.13	.13
Rekene Probleme	.00	-	.08	.74	-.07	-.31
Lese Kom.	.19	.08	-	-.25	-.15	-.14
Rekene Megaries	-.23	.74	-.25	-	-.01	-.12
Handskrif Kwaliteit	-.13	-.07	-.15	-.01	-	.10
Handskrif Spoed	.13	-.31	-.14	.12	.10	-

Heelwat van die korrelasies is negatief. Die korrelasie van handskrif (kwaliteit) is merendeels negatief.

Vervolgens gee ek ook die korrelasies verkry deur Bradford wat 224 leerlinge tussen 9½ en 13½ jaar getoets het (4).

TABEL VI

KORRELASIES TUSSEN SKOOLVAKKE. (Bradford)

	Opstel	Spelling	Lese	Rekene	Handskrif
Opstel	-	.44	.50	.32	.19
Spelling	.44	-	.44	.25	.22
Lese	.50	.44	-	.13	.19
Rekene	.32	.25	.13	-	.08
Handskrif	.19	.22	.19	.08	-
Gemiddeld	.36	.34	.32	.19	.17

Ook gee ek die korrelasies soos verkry deur dr. Carey wat 'n versameling van 600 leerlinge tussen 7 & 14 jaar se eksamenpunte gemaak het. (5) Omdat skoolpunte so onbetroubaar is, het hy dit aangesuiwer.

(4) Burt: op. cit. p.60

(5) Burt: op. cit. p. 61

TABEL VII

KORRELASIES TUSSEN SKOOLVAKKE (dr. Carey)

	Opstel	Rekene	Lese	Spelling	Handskrif
Opstel	-	.62	.64	.75	.48
Rekene	.62	-	.46	.52	.39
Lese	.64	.46	-	.79	.36
Spelling	.75	.52	.79	-	.40
Handskrif	.48	.39	.36	.40	-
Gemiddeld	.61	.52	.50	.47	.41

Die afleiding wat Burt van die korrelasie-tabelle maak, is dat skoolprestasies op twee verstandelike kwaliteite berus,

As ons die algemene vermoë weglaat, dan kan die skoolvakke in die volgende vier groepe gegroepeer word :- (6)

- i 'n Rekenkundige groep
- ii 'n Handvaardige groep
- iii 'n Taalkundige groep
- iv 'n Literêre groep

Die vakke wat positief korreleer, is die volgende:-(7)

- I 'n Rekenkundige groep.
- 2 'n Handvaardige groep: Handwerk, Tekene Handskrif- (kwaliteit)
- 3 'n Taalkundige groep: Diktee, lese vir komprehensie
- 4 'n Komposisie-groep: Geskiedenis, Aardrykskunde en opstelle.

Die aard van die algemene faktor:(8)

Algemene intelligensie is 'n belangrike onderdeel daarvan. 'n Goeie geheue, belangstelling en ywerigheid is ook moontlike onderdele. Dit is sonder twyfel nie 'n suiwer intellektuele vermoë nie.

(6) Burt. op. cit. p. 83.

(7) Burt. op. cit. p. 58.

(8) Burt. op. cit. p. 55.

Burt het spesiale toetse opgestel en dit laat aflê. Die toetspunte van die verskillende vakke het hy verwerk om die korrelasies tussen die vakke te verkry. Die korrelasies wat Carey en Bradford gekry het, het die bevindinge van Burt versterk. Hy voer aan dat die algemene opvoedkundige vermoë by die verrigting van enige vorm van skoolwerk na vore tree en dat die spesiale vermoëns slegs by besondere vakke na vore tree. In die volgende bladsye sal dit duidelik word wat my ondersoek in die verband opgelewer het.

HOOFSTUK II

EIE ONDERSOEK.

(I). Doel van Onderzoek.

Die doel met hierdie ondersoek was om na te gaan of daar enige korrelasie bestaan tussen die leesbaarheid van lopende skrif en die vakprestasies van leerlinge wat die gewone Afrikaansmedium laerskole besoek.

Daar is vandag twee teenstrydige opvattinge wat al meer en meer neig na versoening,¹ (I) die opvatting dat leerlinge wat in een of meer van die belangrikste vakke goed presteer, moontlik ook goed in al die ander skoolvakke sal presteer, en (II) die opvatting dat leerlinge wat swak in die belangrike vakke presteer, weer goed in die handvaardige vakke sal presteer. Elkeen van die twee opvattinge hou onder sekere toestande 'n mate van waarheid in.

Die skrande leerling is gewoonlik die vinnige skrywer.⁽²⁾ Die vraag ontstaan nou of die skrande leerling in die klas 'n meer leesbare lopende handskrif skrywe as die minder begaafde leerling. Kan ons dus 'n mooi leesbare lopende handskrif by 'n individuele leerling met hof vakprestasies vereenselwig?

Daar ek gewone skoolastiese toetse onder gewone klasomstandighede laat aflê het, maak ek geen aanspraak op volledigheid nie maar beskou my resultate as slegs tentatief en voorlopig.

(1) Burt C. The Distribution and Relations of Educational Abilities. p. 58.

(2) Wittler M. : , Factors Affecting Ability in Handwriting" School and Society Vol. 29, June 1929 p. 850

(2) METODE GEBRUIK IN ONDERSOEK

Aangesien ek die korrelasie tussen leesbaarheid van handskrif en vakprestasies van primêre leerlinge wou naspoor, het ek gewone skoolse toetse gebruik, wat onder gewone skoolse omstandighede moes afgeleë word.

Daar Burt spesiale toetse opgestel het moes ek om in lyn met hom te kom toetse in rekene, Afrikaans en Engelse taalwerk opstel.

a) Ontleding van toetse gebruik.

I Die Skriftoets. (3)

Ten einde die ondersoek na die verband tussen handskrif kwaliteitprestasies en ander vakprestasies aan te pak, was dit nodig om 'n absoluut verteenwoordigende versameling van handskrifte van primêre skool leerlinge te bekom. Om dit te kan doen, was dit nodig om 'n skriftoets ~~op te stel~~.

Ons vind heelwat buitelandse skriftoetse wat al jare in gebruik is en gevolglik al sekere presedente geskep het. Aangesien die Skriftoets van Heese (4) die enigste gestandaardiseerde skaal is wat in Suid Afrika bestaan het ek dit gebruik.

Die bewoording wat gebruik is vir Standerds I & II was: „Hou jou hand voor jou mond, sê die padda aan die hond." Die vir Standerds III tot V was as volg:

Daar's dertig dae in September,

April en Junie en November;

In Februarie agt - en - twintig

Die res het almal een - en - dertig."

'n Belangrike punt i.v.m. 'n skriftoets is dat die woorde wat die leerlinge gevra word om te skrywe, by hul standaard van ontwikkeling sal pas. Dit moet ook nie spel en memoriseer moeilikhede oplewer nie. (5) As ons die woorde wat Heese vir sy skriftoets gekies het nagaan, vind ons dat dit aan bogenoemde vereistes voldoen.

(3) Sien Bylaag 2.

(4) Heese JdeV.: Die gebruik van Druk en Lopende Skrif p. 123.

(5) Heese op cit. p. 31.

Ons doel met die toets was om die kwaliteitprestasies van die ppe. se lopende skrif te meet en nie spoed nie. Om te voorkom dat die ppe. nie te lank sal draai ^{met die} ~~oor die~~ teks nie, is 'n tydsbepaling van twee minute gestel en die ppe. wat 'n neiging getoon het om te stop, is aangespoor. Starch sê: „ The time limit of two minutes is long enough to yield an adequate sample of writing and not too long to produce fatigue." (6)

'n Beswaar wat moontlik geopper kan word, is dat ons met die afneem van 'n skriftoets nie die werklike handskrif van die ppe. ^{word} kry, nie. Hulle gewone handskrif wat ons in hul klaswerkboeke kry, sou dan hemelsbreed verskil van die toetsprodukte. Heese het skrifmonsters van ppe. met hul alledaagse skryfwerk vergelyk. Sy bevinding was dat die korrelasie tussen die twee beduidend is. Ook is die verskil tussen die toegekende gemiddelde van al die toetsskrifte (17.6) en die gemiddelde van al die groepskrifte (16.8) so klein dat ons kan sê die toetsskrifte voldoen aan die vereistes van ons toets en daarom oor die algemeen 'n goeie weerspieëling is van die ppe. se gewone skryfwerk op skool." (7)

Die skriftoets is geskik vir Standers I tot V. „Daar bestaan twee vorms van my skriftoets. Albei kom in hooftrekke ooreen behalwe dat die eerste een (1936) so opgestel is dat leerlinge in die primêre (laer sowel as hoër klasse daarvan) en in die hoërskool dit kan aflê," aldus Heese. (8)

(6) Heese op. cit. p. 36..Voetnoot 14

(7) op. cit. p. 39.

(8) op. cit. p. 29.

II. Die Rekene Toetse. (9)

Omdat ek nie oor gestandaardiseerde skale van Afrikaans en Engelse taalwerk beskik het nie, het ek nie Prof. Coetzee se skaal toegepas nie en ook in rekene toetse opgestel.

Hiervoor het ek die „ Toetsvrae in Rekene soos opgestel deur S.N.v Vuuren, net soos dit in „ Die Kristelike Skoolblad" van Junie 1936 vanaf bl. 29 tot 31 verskyn het, gebruik. Van Vuuren het met medewerking van R. Ogden „ Gegradeerde Oefeninge in Rekene " opgestel. Op die gebied van rekene kan Van Vuuren beskou word as 'n kenner. Volgens my mening het die toetsvrae soos deur hom opgestel kon dien as betroubare en geldige skolastiese toetse.

Dis nodig dat ons die vak rekene eers nader sal omlin.

Rekene is 'n skepping van die menslike verstand vry en onafhanklik van die ervaring. (10) Die objek van die rekene is die getal. (11) Die mens reken nie met voorstellings nie. (12)

Ons moes die noukeurigheid in die meganiese rekene en die vermoë om probleme op te los toets. Gevolglik is die toetsvrae vir elke Standard in twee vraestelle verdeel, t.w. 'n eerste en 'n tweede vraestel. Die eerste vraestel beslaan slegs meganiese somme en die tweede vraestel bevat net probleme.

Al vyf die somme van die eerste vraestel van std. I is op die vier hoofbewerkings gebaseer, t.w. optel, aftrek, vermenigvuldiging en deling. Al vyf die somme was gelykwaardig.

(9) Sien Bylaag 3.

(10) Coetzee Prof. Dr. J. Chr. : Aanvanklike Rekenonderwys. Die Kristelike Skoolblad Augustus 1928. Bl 5.

(11) op. cit. p. 7

(12) op. cit. p. 9

Die tweede vraestel van Std. I het vyf probleme bevat, wat heeltemal in die rekenkundige bestek van die std. I leerlinge geval het. B.v. 'n Man het 56 koeie, hy verkoop 24 van hulle, hoeveel het hy oor? Al vyf somme was gelykwaardig. Elke som het tien punte getel.

Vir std. II het die eerste vraestel ook 5 gelykwaardige meganiese somme bevat. Die vier hoofbewerkings is toegepas op onbenoemde getalle, die optel van geld, die optel van die helfte en die kwart van onbenoemde getalle.

Die tweede vraestel het vyf gelykwaardige probleme bevat, b.v. 'n Melkboer melk 14 koeie, iedere koei gee 4 gelling melk, Hoeveel melk ontvang hy in drie dae. Elke som tel tien punte.

Vir std. III het die eerste vraestel vyf meganiese somme bevat. Dit was die toepassing van die vier hoofbewerkings op benoemde getalle, die optel van bedrae geld en die aftrek van inhoudsmate.

Die tweede vraestel het vyf probleme bevat, b.v. 'n Seun spaar elke dag 4d. Hoeveel spaar hy in 'n jaar? Antwoord in £. s. d. Die leerling moet die probleem kan insien en dit oplos. Al tien die somme is gelykwaardig. Elke som tel tien punte.

Vir std. IV het die eerste vraestel vyf meganiese somme bevat. Die K.G.V. van die getalle moes gevind word, Die vier hoofbewerkings moes toegepas word op gemengde breuke. Langdeling met onbenoemde getalle, die vermenigvuldiging van 'n ~~son~~ geld en 'n rekening is ook gegee.

Die tweede vraestel het vyf probleme bevat, B.v. 'n Handelaar betaal £ 23 - 2 - 6 vir 'n aantal hoede, die prys van een hoed is 7/6. Hoeveel hoede het hy gekoop? Al tien somme is gelykwaardig. Elke som tel 10 punte.

Vir std. V het die eerste vraestel vyf meganiese somme bevat. Die vier hoofbewerkings is op gemengde en desimale breuke toegepas. Ook moes 'n bedrag geld

vermenigvuldig word.

Die tweede vraestel het vyf probleme bevat, b.v. Verdeel 'n bedrag geld in 'n gelyke getal geldstukke. Die oppervlakte is gegee, asook die lengte en hulle moes die breedte vind. 'n Gewone verhouding en 'n rekening is ook gegee.

Graag sal ek sien dat ons in gedagte sal hou dat die objek van die rekene die getal is, dat 'n mens met getalle (I3) reken en dat rekenbekwaamheid 'n spesifieke bekwaamheid (I4) is.

Die algemene doel van die rekenonderwys kan as volg saamgavat word :- (1) Om die kinders te leer dink met getalle; (2) om hulle te leer om vlug en noukeurig te syfer oor vraagstukke wat in hul lewensfeer en -ervaring voorkom of kan voorkom. (I5)

Volgens my mening is die bogenoemde die dinge wat die toetsvrae in rekene meet. (I6) Al die megariese somme was slegs die toepassing van die vier hoofbewerkings met onbenoemde getalle.

Die probleme wat gegee is, is geneem vanuit die daelikse lewe van die leerlinge. By elke probleem was dit die taak van die ppe, om te besluit watter bewerking eerste gedoen moes word.

Vir metode is geen punte toegeken nie daar die onderwysers ^(sag) nie algar dieselfde metodes gebruik nie en die stereotipe somme as wagwoorde sou kon dien vir al die leerlinge wat Ogden en van Vuuren se handboeke gebruik,

(I3) Coetzee op. cit. p. 9

(I4) op. cit. p. I3

(I5) op. cit. p. I5

(I6) Coetzee J. Chr. Eksperimentele Opvoedkundige Studies. Bl. I83.

„Dus moet elke volledige meting van die rekenbekwaamheid die vermoë om te analiseer en die vermoë in die vier hoofbewerkings met getalle ten minste bepaal. Hierdie twee algemene elemente kan verder in die volgende vier onderelemente of funksies ingedeel word : (i) kennis van die betekenis van die getal, (ii) bekwaamheid in die gebruik van die rekentaal (iii) bekwaamheid in die oplossing van rekenprobleme en (iv) bekwaamheid in die uitvoering van die rekenredenerings.”

en gevolglik sekere meganiese prosesse sou kan uitlok.

III Die toetsvrae in Afrikaanse Taalwerk. (I7)

Taal is die mees fundamentele en die algemeenste middel tot die beskikking van die opvoeder waar hy met die vorming van die kind te doen het. Alvorens ek kon oorgaan tot die opstel van toetsvrae was dit allereers nodig dat ek duidelikheid omtrent die doel met taalwerkonderrig sou hê. Dit word vir ons kort en saaklik deur Van der Walt as volg gestel: „ Die intrinsieke doel van die onderrig in taalwerk moet wees om die leerlinge te lei om hulle gedagtes noukeurig en effektief deur middel van woorde aan 'n leser of lesers mee te deel.” (I8)

Ek het die toetsvrae geneem van die „ Toetsvrae in Afrikaans,” opgestel deur dr. H.A.Steyn in „Die Christelike Skoolblad” van Junie 1936 van bl. 22 tot 27 en ook van D.J.Potgieter se „ Jutta se Moderne Afrikaanse Taalboekies vir Primêre Skole” van Boeke I tot V.

Die toetsvrae van dr. Steyn is gepubliseer in „ Die Christelike Skoolblad” van Junie 1936. Die doel hiermee was dat al die onderwysers in Afrikaanse skole in Transvaal die toetsvrae kon gebruik om hul leerlinge se Afrikaans op die halfjaar te toets. Daar Steyn 'n erkende opvoedkundige op die gebied van Afrikaans was, het ek sy toetsvrae bevoeg beskou om te gebruik vir my ondersoek.

Aangesien D.J.Potgieter die taalboekies opgestel het vir klasgebruik in alle primêre Afrikaanse skole vir die verskillende standers, is vanuit stds. I tot V se klasboekies dienlike voorbeelde gekies om saam met die bogenoendes te dien as toetsvrae vir die vraestelle.

Die verskillende toetsvrae is so gekies dat die ppe. dit met die minimum van skrywe kon beantwoord. Dit het merendeels gegaan oor die onderstreep van die regte woorde en die invul van woorde een - een.

(I7) Sien Bylaag 4.

(I8) Coetzee J. Chr. & Bingle HJJ.; Beginsels & Metodes van die Onderwys” Bl. 83.

Dit was dus nie gestandaardiseerde toetse nie maar gewone skolastiese toetse gebruik om die omvang of hoeveelheid van die ppe. se kennis of prestasie in Afrikaanse Taalwerk vas te stel.

So het ek dan vir std. I gekies : Herkenning met drievoudige keuse, b.v. 'n Hond blaf maar 'n hen (sing, kerkel, skreeu); Terugroeping deur aanvullings : Een boom maar twee _____.

Vir std. II het ek gekies : Terugroeping deur aanvulling, b.v. 'n ander woord vir fop is k_____. Herkenning deur meervoudige keuse: Vul die beste van hierdie woorde in (huil, skreeu, glimlag, snik, sug, gaap, fluister, kerm, raas) As jy saggies praat dan _____jy.

Vir std. III het ek gekies : Terugroeping deur aanvulling, b.v. 'n klein tafel is 'n _____. Herkenning deur meervoudige keuse b.v. 'n rooi lig beteken (geraas, geluid, gevaar)

Vir std. IV het ek gekies : terugroeping deur aanvulling b.v. So glad soos s_____. Herkenning deur meervoudige keuse: Onderstreep die regte woord: Die (voëltjies, paddatjies, kriekies) kwaak. Die ja & nee vorm is ook gebruik b.v. Vul in ja of nee. Die fee maak dag van die nag _____.

Vir std. V het ek gekies : terugroeping deur aanvulling b.v. So sterk soos 'n _____. Herkenning deur meervoudige keuse, b.v. Die (leiding, lyding) van die vrou is vreeslik.

Die toetsvrae is so gekies dat hulle na my mening die bekwaamheid om die verskillende moontlike verbindings te sien en in hul groepering te herken, te meet.

IV Die Toetsvrae in Engelse Taalwerk, (19)

By die opstel van die toetsvrae in Engelse taalwerk was dit nodig dat ons die spesifieke doel wat ons voor oë het met die aanleer van die tweede taal n.l. om Engels te kan verstaan en dit te kan gebruik, (20) goed in gedagte sou hou.

Ek het die toetsvrae so probeer kies dat dit met die minimum van skrywe kon beantwoord word. Dit het dan ook meerendeels op die trek van strepies of die invul van een vir een woord neergekom.

Van die toetsvrae is geneem uit die Toetsvrae in Engels opgestel deur F.J. Joubert in,, Die Christelike Skoolblad" van Junie 1936,

Ek het ook van die toetsvrae geneem uit ,, Young South Africa Systematic English for Afrikaans medium Schools " deur C.J. Alers & T. Charter.

Die meeste van die toetsvrae het ek egter van een van die Transvaalse Onderwysdepartement se pamflette geneem, n.l. ,, Suggestions regarding Language Teaching. English Speech Exercises for Afrikaans Medium Schools (Grades to Standard V) Issued in 1949."

Die bogenoemde pamflet het n.l. heelwat gesag gedra daar dit deur 'n Komitee vir die Departement opgestel is. Die pamflet is deur al die onderwysers gebruik vir die onderrig van die tweede taal.

Vir std. I het ek gebruik gemaak van die ja - nee vorm b.v. Is a rat as big as a cat? _____ (yes or no)
Die meervoudige keuse b.v. We use a toothbrush to brush our (hair, teeth, nails); Terugroeping deur aanvulling b.v. Has Jan black hair, Yes Jan has black _____.

(19) Men Hylaag 5

(20) Coetzee en Hingle op. cit. Bl. 123.

Vir std. II het ek gekies: Terugroeping deur aanvulling, b.v. ,,The pillow is ____ the bed; " die ja-nee-vorm b.v. ,, A cart has three wheels _____(yes or no); herkenning deur meervoudige keuse b.v. ,, There are (six, twelve, two) inches in a foot; klassifikasie b.v. ,,Underline the days; Johannesburg, Monday, November, May Saturday, Christine, Friday, Tuesday."

Vir std. III het ek gekies terugroeping deur aanvulling, b.v. ,, We _____ with a spade;" herkenning deur meervoudige keuse b.v. ,, That is Ann (playing, walking, laughing) to school" die ja-nee-vorm b.v. ,, Twice three are eight. _____(yes or no)

Vir std. IV is gebruik ,,Terugroeping deur aanvulling b.v. ,,When a boy is not honest. He is _____," herkenning b.v. ,,We knocked at the (garden, door, cart)" die ja-nee-vorm b.v. ,,Spiders catch flies ____\$yes or no? ,,As sweet as honey _____\$ (✓ or x)

Vir std. V het ek gebruik die waar-vals vorm b.v. ,,A pinch of salt _____(✓ or x)" terugroeping deur aanvulling b.v. ,,One goose two _____," die ja-nee-vorm b.v. ,,It is pleasant to be ill with measles _____ (yes or no)" meervoudige keuse b.v. ,,The housewife (sings, darns, hears) the sock."

(b) Metode van toediening van toetse.

Aangesien ek 'n hele aantal ppe. van verskillende skole moes toets was dit vir my onmoontlik om die toetse self af te neem. Ek was dus genoodsaak om die onderwysers (esse) van die nodige gegewens te verstrek met die versoek dat hulle die toetse vir my sou afneem. Ek is ten volle oortuig daarvan dat die pps. dit betroubaar kon afneem.

I Die Skriftoets. (21)

Omdat al die voorskrifte in verband met die toediening van 'n skriftoets nie algemeen bekend is nie, het ek die Skriftoets van Heese vermenigvuldig en elke onderwyser (res) van 'n eksemplaar voorsien (22) Dit was nodig dat die onderwysers (esse) die voorskrifte vir die afneem van so 'n skriftoets voor die tyd in die hande sou hê sodat hulle dit kon bestudeer. (23)

Hulle moes sorg dat al die benodigdhede in gereedheid gebring word voor die tyd. Al die ppe. moes : eers 'n paar voortoetse skryf om hulle vertrouwd te maak met die prosedure en aard van die toets.

Wat veral nodig was, is dat die ppe. moes weet wat hulle gaan doen en hoe te werk gegaan moes word. Die ondervinding het geleer dat dit heelwat tyd in beslag neem om die aard en wese van die toets vir primêre leerlinge aan die verstand te bring.

Met die skrywe van die toets moes die ppe. dop gehou word en die wat 'n neiging getoon het om onnodig te stop moes aangespoor word sonder om juis aan te ja. Dit is wenslik dat die werk so rustig en natuurlik moontlik toe moes gaan.

(21) Heese op. cit. pp. 123 - 125

(22) op. cit. p. 123

(23) op. cit. p. 124

Dit was gebiedend noodsaaklik dat die ppe. die teks uit die hoof sou ken. Sommige opstellers beveel aan dat die ppe. diem teks van die bord af uit boeke sal afskrywe. (24) Hierdeur word swak lesers benadeel. Tyd gaan ook onnodig verlore en die skryf is nie spontaan nie. Gevolglik lê die meeste van die skriftoets-opstellers nadruk op die feit dat die ppe. die teks van die toets deeglik uit die hoof ken voordat hulle begin skrywe.

Die bedoeling van die voortoetse is om die ppe. op hul gemak te kry en vertrouwd te maak met die prosedure wat gevolg moet word. Sommige mense mag beswaar teen die skryf van voortoetse maak. Hierteenoor haal ons uit Heese se werk aan: „ Courtis has shown that if children are given a second test (writing) only about 20 per cent. of them will show marked differences in performances. He has also shown that giving additional tests does not materially change the score for a class as a whole " (25)

Die skriftoetse is deur die leerlinge onder toesig van hul leerkrigte in hul eie klaskamers geskryf.

II Die Rekenetoetse.

Die vraestelle is afgerol en aan die betrokke hoofde self oorhandig met die versoek dat dit onder die toesig van leerkrigte beantwoord sal word.

Die kinders word meegedeel dat hulle 'n toets in rekene gaan skryf. Van elkeen word verwag dat hy of sy, sy eie werk sal lewer. Dit is van die grootste belang dat al die bewerkings getoon sal word.

Die ppe. word van blokkiespapier voorsien, die potlode en penne word in gereedheid gebring. Die onderwyser gee aan elke pp. 'n afskrif van die eerste vraestel. Dit word aan die ppe. een keer hardop voorgelêes. Daarna moet hulle elke som wat hulle wil maak self lees. Die somme word nou onder toesig van die onderwyser geskryf.

(24) Heese op. cit. p. 32.

(25) op. cit. p44 Voetnoot 26.

gemaak.

Sodra 'n leerling klaar is, kan hy of sy die vraestel inhandig. Na verloop van 'n uur word al die vraestelle ingeneem.

Die tweede vraestel word indien moontlik die volgende dag beantwoord en wel onder dieselfde eksamen-toestande as die eerste vraestel.

III Die Afrikaanse Taalwerktoets.

Die vraestelle is afgerol en aan die hoofde oorhandig.

Die ppe. bly in hul klaskamers in hul lessenaars sit. Elke pp. kry 'n skerp potlood of 'n pen en ink. Nou word aan hulle verduidelik dat hulle 'n toets in Afrikaanse taalwerk gaan skryf.

Aan elke leerling word 'n vraestel gegee en sorg word gedra dat elke pp. sy of haar naam op die regterkantse boonste hoek sal skryf.

Al die skryfgereedskap word neergesit en die ppe. volg aandagtig terwyl die onderwyser (es) die toetsvrae een keer deurlees. Nadat 'n vraag deurgelees is, word aan die ppe. verduidelik hoe hulle die vrae moet beantwoord. As hulle iets moet invul, dan moet hulle net een woord op die daarvoor bedoelde strepie invul. Waar hulle moet onderstreep, word dit verwag dat hulle net die regtes sal onderstreep.

Die ppe. mag nie hulp van mekaar verkry nie. Die onderwyser (es) mag ook nie antwoorde op vrae gee wat gerig is om kennis in te win nie. Sodra 'n pp. klaar is, mag hy of sy die vraestel inlewer en dan stil gaan sit en lees.

Na verloop van dertig minute moet al die vraestelle ingehandig word.

IV Die Engelse Taalwerktoets.

Aangesien die Engelse taalwerktoetsvrae op dieselfde grondbeginsels as die Afrikaanse toetsvrae opgestel is, was die metode van toediening byna identies.

Uit die aard van die saak moes die std I ppe. gehelp word. Volgens die metode van onderrig van die tweede taal begin die leerlinge eers in std. I om dit te lees en skrywe. Elke vraag word dus eers stadig deurgelees en verduidelik hoe dit beantwoord moet word. Daarna lees die onderwyser (es) vragie vir vragie voor terwyl die ppe. dit onmiddelik beantwoord.

Vir std. II was dit nie nodig om elke vragie voor te lees nie en dan onmiddelik te beantwoord. Hier moes elke vraag as geheel gelees word en daarna moes die ppe. dit as geheel beantwoord. Al ses vrae is op die manier afgehandel. Daarna is die kinders se vraestelle dadelik opgeneem.

Vir stds. III tot V moes die vraestelle as geheel gelees word en daarna kon die ppe. dit beantwoord. Net sodra 'n pp. klaar is mag hy of sy die vraestel inhandig. Na verloop van dertig minute is algar opgeneem.

Die hoofsaak was om toe te sien dat die ppe. nie van mekaar hulp kon kry nie

(c) Metode van Nasien

I. Die handskriftoets.

Gewoonlik word handskrif volgens 'n persentuele waarderingmetode beoordeel wat gebaseer is op die algemene indruk van die kwaliteit van die skrifte. Verskillende outoritete het aangetoon dat die metode nie die betroubaarste is om te help nie.

'n Ander moontlikheid was dat ek in navolging van Freeman elke skrif volgens die vyf afsonderlike kriteria (26) n.l. parallelisme, aliniëring, spasiëring, letterformasie en kwaliteit van lyn, sou waardeer soos deur hom verduidelik in sy boek „The teaching of Handwriting” en in sy Experimental Education” soos deur Heese

in sy werk uiteengesit. (27) In „Experimental Education" sê Freeman dat, of ons handskrif met hierdie metode of met 'n handskrifskaal meet, die resultaat g'n beduidende verskil toon nie. (28) Dit is dus vanselfsprekend dat daar heelwat tyd bespaar word deur die gebruik van 'n goeie handskrifskaal.

Die skaal van Heese wat ek gebruik het is geldig daar dit meet wat dit voorgee om te meet n.l. kwaliteit.

Ek het my eers ingeoefen met die gebruik van die skaal. Starch sê dat as jy jou eers inoefen in die gebruik van 'n skaal dan is jou meting drie tot vier keer betroubaarder as die met die ou metode. (29)

Aangesien die skriftoets dieselfde teks beslaan as die skaal, was dit maklik om die monsters van stds. III tot V te meet. Die teks van stds. I & II was verskillend maar is ook met die skaal gemeet.

Die puntetoekenning van die skaal gaan van 4 tot 14. Om dit tot 'n persent^{as}basis te herlei, het ek elke skrifmonsterse toegekend^e punte met 7 vermenigvuldig.

Ek het al die monsters gemeet deur dit te vergelyk met die monsters van die skaal. Ek het die skaal op 'n harde karton gesit en die leerlinge se monsters langsaan op en af geskuif totdat ek 'n ooreenstemmende monster op die skaal gekry het. Heese sê: „Met baie oefening gebeur dit later dat 'n mens die skaal so goed ken dat wanneer jy 'n skrif optel om dit te meet, jy nie nodig het om eers van bo en dan weer van onder langs die skaal te soek vir 'n ooreenstemmende skrifskaalmonster nie: Jy weet min of meer waar om die skrif op die skaal te plaas, en dan is dit net nodig om dit met die twee of drie skaalskrifte van omtrent dieselfde gehalte te vergelyk om sy skaalpunt presies te bepaal. (30) Dit was my ondervinding ook.

(27) Heese op. cit. p. 48.
 (28) op. cit. p. 48
 (29) op. cit. p. 47
 (30) op. cit. p. 84.

II Rekeno.

Albei vraestelle het ~~n~~ elke std. tien somme bevat. Al die somme was gelykwaardig en het elkeen tien punte getel.

Die vraestelle is deur die onderwysers (esse) nagesien omdat dit ook gebruik is vir hulle Junie-toetse. Daar is deur hulle punte toegeken vir die regte antwoord, regte bewerkings en metodes waarvolgens hul onderrig ontvang het.

Ek het die vraestelle weer self nagesien. Vir korrekte antwoorde het ek vol en vir verkeerde antwoorde het ek nul punte toegeken. Metodes en bewerkings is nie deur my in aanmerking geneem nie.

Ek het van elke standaard 'n vraestel geneem en die somme self uitgewerk om die korrekte antwoorde te kry. Die antwoorde het ek met 'n rooi potlood op 'n reeks vraestelle aangebring, daar dit vir my moes dien as sleutel om die leerlinge se vraestelle na te sien.

III Afrikaanse Taalwerk.

Aangesien die toetsvrae in Junie beantwoord is, het van die skole dit gebruik vir hul Junie - eksamens. Die onderwysers (esse) het die vraestelle nagesien.

Die vraestelle is terwille van sekerheid gekontroleer. Aangesien 'n mens jou nie op jou geheue kon verlaat nie, het ek van elke standaard 'n vraestel geneem en dit met 'n rooi potlood ingevul. Die ingevulde vraestelle moes vir my as sleutels dien om ~~van~~ die ander vraestelle mee te kontroleer.

So 'n sleutel bespoedig die nasien en maak die resultaat baie meer akkuraat.

Alleen ^{vir} die antwoorde wat reg was, is punte voor- toegeken. As 'n woord verkeerd was, is geen punte toegeken nie. Verkeerde spellings het hulle ook punte

laat verbeur.

Elke vraestel het vyftig punte getel. Ek het elke leerling se punte met twee vermenigvuldig om dit persentsgewyse uit te druk.

IV Engelse Taalwerk.

Die betrokke onderwysers(esse) het elkeen sy of haar klas se vraestelle nagesien en punte toegeken volgens die aanwysings op die vraestelle.

Terwille van sekerheid is al die vraestelle weer nagesien. Om elke toetsvragie te lees om te sien of die ingevulde woord reg of verkeerd is, is 'n tydrawende saak. Ek het van elke standaard 'n vraestel geneem en dit met 'n rooi potlood ingevul. Die ingevulde vraestelle moes dien as sleutels om die kontroleer van die vraestelle te vergemaklik en te bespoedig.

Ook hier het ek van die standpunt uitgegaan dat as die antwoord reg was, het hy of sy vol punte gekry. As die antwoord verkeerd was of verkeerdingspel was, het ek g'n punte toegeken nie.

Die punte is met twee vermenigvuldig om dit persentsgewyse uit te druk.

(3).

Ontleding van die Proefpersone.

Die aantal leerlinge wat die tpetse afgele^ê het, was 'n redelik verteenwoordigende groep. Sommige van hulle kom van plase en ander weer van verskillende dorpe.

Die verskillende sosiale en ekonomiese groepe is normaal verteenwoordig. Die skole wat hulle besoek, is groot en middelmatige skole.

Hulle was deurgaans Afrikaans-sprekende blanke persone.

Aan een van die skole is agterlike klasse verbonde wat die agterlike leerlinge van die omgewing betrek.

Die ouers van die leerlinge beslaan professionele persone, klerke, geskoolde ambagslui, boerende boere, eienaars van besighede, geskoolde en ongeskoolde

arbeiders en dagloners.

Aan al die leerlinge is lopende skrif gedoseer. Volgens die Transvaalse Departement van Onderwys se . Voorgestelde leerplanne van Grade tot Standard VIII word aan die grade drukskrif gegee. In std. I word daar oorgeslaan na lopende skrif. In die algemene vakke mag die leerlinge nog drukskrif gebruik, maar onderrig in lopende skrif moet gegee word. Van std. II af mag slegs lopende skrif gedoseer en gebruik word.

Die ppe. het dus algar vanaf std. I onderrig in lopende skrif ontvang. Die tyd wat hulle ~~dus~~ onderrig in lopende skrif ontvang het was dus pro rata met die tyd wat die leerlinge na std. I in die skool was.

Verder is dit ook ter sake dat al die ppe. wat die handskriftoets afgelê het vir ses maande volgens dieselfde metode en skrifskema onderrig in lopende skrif ontvang het.

Dit word vry algemeen beweer dat leerlinge wat agterlik in formele vakke is die normale leerlinge ver in handvaardige vakke sal oortref. Proefneminge wat deur Burt uitgevoer is weerlê die bewering. (31) Hy het gevind dat waar die handskrif se kwaliteitsprestasië van normale leerlinge op 90.9 te staan gekom het, die van agterlike leerlinge 80.8 was. Die agterlike kind is goed in handvaardighede in teenstelling met sy swak prestasië in lese, spelling en rekene. Dit is veral in handskrif waar agterlike leerlinge swakker presteer as die normale. Die leerling verbonde aan die agterlike klasse het nie aan die proefneming deelgeneem nie.

Die Intelligensiekwosiënte van die leerlinge was ons ongelukkig nie bekend nie. Maar aangesien die besonder agterlikes in die agterlike klasse saamgetrek was, kan ons aanneem dat die verstandisgehaltes van die ppe.

Vry algemeen word aanvaar

dat die verspreiding van intelligensie die normale kurwe volg wat soos Burt sê „packed and peaked at the centre“ is (32)

(4). Verspreiding van ppe.

Die toetse is akgelê deur I,145 leerlinge van vier primêre skole. Daar was 563 dogters en 582 seuns wat aan die proefneming deelgeneem het.

Die volgende tabel gee die verspreiding van die ppe. oor die verskillende standerds aan.

TABEL VIII

Verspreiding van proefpersone oor standerds.

Standard	Seuns	Dogters	Totaal
I	118	123	241
II	103	122	225
III	118	112	230
IV	121	118	239
V	<u>103</u>	<u>107</u>	<u>210</u>
Totaal	<u>563</u>	<u>582</u>	<u>1145</u>

Soos ons van die bostaande tabel kan aflei, was die verspreiding van die aantal leerlinge oor die verskillende standerds en geslagte eweredig.

(5). Die Skrifskema. (33)

Aan die begin van die jaar is die skemas vermenigvuldig en aan die onderwysers(esse) van die vier skole gestuur om te gebruik. Die skrifskema is so opgestel dat dit die lesse van elke klas afsonderlik gee asook die metodiek waarvolgens handskrif onderrig moet word.

Die skrifskema beruð op die volgende grondbeginsels:-

- I Die doel van handskrifonderrig is 'n netjies leesbare handskrif.
- II Handskrif moet volgens 'n definitiewe metode gegee word.

(32) Burt Cyril: The Backward Child P. 442.

(33) Sien Bylae I.

III Al die klein letters begin op die onderste lyn en :

Loop aan die end deur na die boonste lyn.

IV Die letters word in familie-groepe verdeel.

V Die letter is die eenheid van handskrif.

VI By die oorgaan van drukskrif na lopende skrif word die letters van drukskrif so ver moontlik en doenlik gehandhaaf.

VII Nabootsing gepaard met voorligting en voordoen speel 'n belangrike rol.

Die skrifskema was pas ses maande in werking by die : .1 skole toe die skriftoets deur die leerlinge afgelê is.

Deur 'n saamloop van omstandighede het die skole in die omgewing skrifbewus geword.

(6) Omtreding van die prestasies behaal.

i. Handskrif.

Die volgende tabel gee die Handskrif prestasies van al die seuns aan.

TABEL IX

HANDSKRIF → PRESTASIES VAN 559 SEUNS VAN STANDERD I TOT V

9.6% van ppe. het tussen 4I - 50 % behaal.

23.8% van ppe. het tussen 5I → 60 % behaal.

55.6% van ppe. het tussen 6I - 70 % behaal.

9% van ppe. het tussen 7I - 80 % behaal.

1.8% van ppe. het tussen 8I - 90 % behaal.

Die volgende tabel toon die gemiddelde prestasies van *die* seuns van verskillende standers.

TABEL X

DIE REKENKUNDIGE GEMIDDELDDES VIR STANDERS I TOT V SEUNS SE HANDSKRIFPRESTASIES.

Std. I	is	67.3%
" II	"	66.7%
" III	"	59 %
" IV	"	58.5%
" V	"	59.4%
Stds. I-V	"	62.3 %

Die volgende is die kwaliteitsprestasies van die dogters.

TABEL XI

HANDSKRIFFPRESTASIES VAN 563 DOGTERS VAN STANDERD I TOT V.

3.2 %	van die ppe. het tussen	4I - 50 %	behaal.
16.3%	" " " " "	5I - 60 %	"
63.8%	" " " " "	6I - 70 %	"
15 %	" " " " "	7I - 80 %	"
1.6% %	" " " " "	8I - 90 %	"

Die volgende tabel toon die gemiddelde prestasies van die dogters in die verskillende standers.

TABEL XII

DIE REKENKUNDIGE GEMIDDELDDES VTR STANDERDS I TOT V
DOGTERS SE PRESTASIES.

Std	I	is	69 . 6 %
"	II	"	68 . 4 %
"	III	"	64 %
"	IV	"	64 %
"	V	"	61 . 2 %
Stds.	I-V	"	65 . 2 %

Al die ppe. se prestasies het tussen 4I en 90% geval. 55.6% van die seuns se prestasies en 63.8% van die dogters se prestasies het tussen 6I en 80% geval. Die eerste kwartiel is 59.2 die derde kwartiel is 68.1 en die kwartiel-afwyking is 4.45 eenhede. Dit toon ons dat ons hier nie met 'n normale verspreiding nie maar wel met 'n opeenhoping van prestasies te doen het.

Ons vind dat die std. I seuns die hoogste presteer het van al die seuns. By die dogters merk ons 'n geleidelike daling in die prestasies namate die stds. styg.(33)

(33) Wills A.R.: An Investigation of the Relationship between Rate and Quality of Handwriting in the Primary School. British Journal of Educational Psychology Vol. 8 No.38 p. 234. Haar bevinding was dat handskrifkwaliteit jaarliks tot 10 jaar styg en daarna sak dit af en word selfs laer as die van die jongste groep.

Die rekenkundige gemiddeld vir al die ppe. van stds. I tot V is 63.9%. So'n prestasie is m.i. glad nie te hoog nie. Graag sou ek dit as goed wou bestempel.

Volgens die prestasies wil dit dan vir my voorkom of 'n mens aan alle normale leerlinge deur die gebruik van 'n deeglike skrifskema en die onderrig van 'n goeie metode 'n normale handskrif kan leer. Ons verwag nie 'n eenvormige (34) handskrif nie maar wel 'n leesbare.(35)

Ek het gevind dat 72 van die II22 leerlinge tussen 4I en 50% presteer het. 670 ppe. het tussen 6I en 80% gepresteer. As ongeveer 60% van die ppe. tussen 6I en 70% presteer, dan spreek die syfers tot ons. Dit wys vir ons dat as ons leesbaarheid tot maatstaf neem, ~~dan is~~ die produk van die skole heeltemal goed.

Die rekenkundige gemiddeld van al die dogters was 65.5% en die van die seuns was 62.3%. Ek het dus 'n verskil van 3.2% tussen die gemiddelde prestasies van die seuns en dogters gevind. Die dogters (36) het 3.2% hoër as die seuns gepresteer.

(35) Kaplan L Modern Trends in Teaching Language Arts in the Elementary School. The Elementary School Journal Vol. 48, Mei 1948. Kaplan skryf as volg: „It is becoming more and more evident that we are approaching permanship instruction from a practical point of view. Again there is a trend away from uniformity, from bringing all children up to the same Standard of Skill, for we know that children differ in their natural motor control. In the light of this fact there is a definite tendency to change our goals in permanship instruction from attractiveness of style to plain and simple legibility." (34) Green I : „Improvement in Handwriting" Instructor Vol. 57 Sept. 47. p. 28. Green sê: „, Today leading educators realize that it is not necessary or desirable for all children to write the same. No two children do anything exactly alike, so why should we expect them to write alike?

(36) Heese JdeV.: The Handwriting Performance of South African Pupils. Journal of Educational Psychology Vol. 40 p. 522.

Omdat die onderwysers(esse) meer skrifbewus geword het. het hulle die vak beter ingeoefen en is die toesig verbeter.

Kontrole werp goeie vrugte af. (37) Net sodra die druk van die skrifstelsel opgehef word, tree individualiteit sterker na vore. Sandiford beaam dit (38)

„Dear word op die huidige dag deur werkgewers, ouers en ander persone wat belang het by die produkte wat ons skole oplewer, vry algemeen beweer dat handskrifonderrig op ons skole veel te wense oorlaat. Alvorens ons die vergoeding van ons kinders se handskrifte sommer so as vanselfsprekend kan onderskryf, moet ons dit kan meet en vergelyk met handskrifte van Suid-Afrikaanse skoolkinders van sê 'n kwart eeu gelede. Eers wanneer so 'n ondersoek ingestel word, kan 'n mens met sekerheid bepaal of kinders se handskrif werklik verswak het. en indien wel tot watter mate," aldus Heese (39)

Die primêre skool sluit nou by std. V af. Diestd. V- ppe. van die vier skole het 'n rekenkundige gemiddelde van 61,2% gehad. Dus is die klag van swak handskrif teen hierdie skole wat die skrifskema gebruik het nie van toepassing nie.

Volgens die skrifskema (40) word die kriteria (41) wat kwaliteit bepaal besonder benadruk. Kwaliteit eerder dan

(37) Logsdon J & Leggit D: A Remedial Penmanship Program in a Junior School. School Review Vol. 47. Mei 1939 P. 373. Hulle se: „ Pupils progress more rapidly if practice in handwriting is done under supervision."

(38) Sandiford P.: Educational Psychology- P. 359.

(39) Heese op.cit. p. I en 2.

(40) Sien Bylaag I.

(41) Heese op. cit. p. 40. Heese neem die vyf kriteria n.l. (1) Parallelisme, (2) Aliniëring, (3) Spasiëring, (4) Letterformasie en (5) Kwaliteit van Lyn. Op pp. 42 tot 43 verduidelik Heese wat hy daarmee bedoel.

speed is die oorsaak van swak handskrifprestasie. (42)
Volgens my mening sal alle primêre leerlinge 'n redelik leesbare handskrif ontwikkel as hulle volgens die skrifskema onderrig word.⁽⁴³⁾

Die skrifskema was pas ses maande in werking toe die toets afgeleë is. Volgens James Logsdon en Dorothy Leggitt is dit heeltemal moontlik dat 'n aanmerklike verbetering in 'n betreklik kort tyd kan intree (44) As so 'n standaard eers bereik is, tree verval nie onmiddellik nie maar geleidelik in. (45)

As die skrifskema vir 'n paar jaar eers in werking is, meen ek dat goeie resultate nie agterweë sal bly nie. Volgens Thompson is handskrif 'n tegniek waar oefening vroegtydig begin moet word en dat 'n paar jaar van ontwikkeling nodig is. (46) Volgens hom het die pogings om handskrif toevallig binne ander vakke te onderrig, gefaai. (47)

Volgens die prestasies behaal, wil dit vir my voorkom dat handskrif een van die skoolvakke is wat onder toesig, volgens 'n bepaalde metode en skrifskema, as 'n aparte vak aan alle primêre leerlinge gegee moet word.

(42) Logsdon & Leggitt op. cit. p. 373. Hulle se : „Quality more often than speed is a cause of failure in handwriting.”

(43) Jarvis G. C.; Handwriting in the light of presentday Requirements. p. 9. Jarvis bevestig dit ook, waar hy sê dat omdat dit hoofsaaklik meganies is kan dit met sukses deur alle normale leerlinge verrig word.

(44) Logsdon & Leggitt : op. cit. Vol. 47. p. 373.

(45) Gates A.I. & Lasalle : A Study of Writing Ability and its Relation to other Abilities based on Repeated tests during a period of 20 months. Journal of Educational Psychology Vol. XV. p. 216.

(46) Thompson S.I.; Integration of Fifth-grade spelling and Handwriting. The Elementary School Journal Vol. 42 p. 357.

(47) Thompson. op. cit. p. 347.

II Rekeno.

Die volgende tabel toon die rekenprestasies van die seuns.

TABEL XIII

REKENE-PRESTASIES VAN 561 SEUNS VAN STANDERDS I TOT V.

16 % van die ppe. het tussen 0 - 10 % presteer.

14 %	"	"	"	"	"	11 - 20 %	"
13 %	"	"	"	"	"	21 - 30 %	"
12 %	"	"	"	"	"	31 - 40 %	"
11 %	"	"	"	"	"	41 - 50 %	"
10 %	"	"	"	"	"	51 - 60 %	"
7 %	"	"	"	"	"	61 - 70 %	"
7 %	"	"	"	"	"	71 - 80 %	"
4 %	"	"	"	"	"	81 - 90 %	"
3 %	"	"	"	"	"	91 - 100 %	"

Volgens tabel XIII het 16% van die seuns tussen 0 en 10% gepresteer. Persentsgewyse uitgedruk het 16% van die seuns tussen 0 en 10% gepresteer. Dit meen dat 16% van die seuns maar net een uit die tien somme reg gehad het of dit kan ook wees dat 'n gedeelte van hulle nie 'n enkele som reg gehad het nie. Slegs 14 van die seuns het tussen 91 en 100% gepresteer. Persentsgewyse uitgedruk het 3% tussen 91 en 100% presteer.

Daar het dus 'n groter aantal seuns tussen 0 en 10% as tussen 91 en 100% gepresteer 67% van die seuns het onder 50% en 33% het bokant 51% gepresteer. So 'n verskynsel mag die indruk skep dat die toetsvrae te moeilik was. Die toetsvrae was nie gestandaardiseerde toetse nie.

Die volgende tabel toon die gemiddelde prestasies van al die standers se seuns.

TABEL XIV

DIE REKENKUNDIGE GEMIDDELDDES VIR DIE STDS. I TOT V SEUNS.

Die Rekenkundige gemiddeldes vir std. I seuns is	42.7 %
" " " " " II " "	30 %
" " " " " III " "	40 %
" " " " " IV " "	43.8%
" " " " " V " "	44.8%
" " " " " stds. I-V " "	40.4%

Volgens tabel XIV blyk dit dat die toetsvrae van std. II die moeilikste was daar hulle maar 30% as gemiddeld vir die klas behaal het. Moontlik was die toetsvrae te moeilik vir die std. II seuns.

'n Rekenkundige gemiddelde van 40.4% vir al die seuns van std. I tot V blyk ook ietwat laag te wees. Moontlik was die toetdvrae vir al die seuns te moeilik.

Die volgende tabel toon die rekenprestasies deur die dogters behaal.

TABEL XV.

DIE REKENPRESTASIES VAN 523 DOGTERS VAN STDS. I TOT V.

13.4 % van die ppe. het tussen 0 - 10 % presteer.

12 %	"	"	"	"	"	11	-	20 %	"
13 %	"	"	"	"	"	21	-	30 %	"
14 %	"	"	"	"	"	31	-	40 %	"
10 %	"	"	"	"	"	41	-	50 %	"
11 %	"	"	"	"	"	61	-	70 %	"
8 %	"	"	"	"	"	71	-	80 %	"
5 %	"	"	"	"	"	81	-	90 %	"
3 %	"	"	"	"	"	91	-	100 %	"

Volgens tabel XV het 13.4% van die dogters tussen 0 en 10% en 3% het tussen 91 en 100% gepresteer. 3% van die dogters het vol punte en 13.4% het of nul of 10 punte behaal, 16 van die dogters het al die somme reg terwyl 70 of een of nie een som reg gehad het nie.

62% van die dogters het onder 50% en 38% het bo 51% gepresteer.

Die volgende tabel toon die gemiddelde prestasies van al die standers se dogters.

TABEL XVI.

DIE REKENKUNDIGE GEMIDDELDDES VIR STDS. I TOT V DOGTERS.

Die Rekenkundige Gemiddeldes vir std. I dogters is	45,3%
" " " " " II " "	36,4%
" " " " " III " "	41,6%
" " " " 2 IV " "	44,8%
" " " " " V " "	44,6%
" " " " stds. I-V " "	43 %

Volgens tabel XVI blyk dit dat die dogters van std. II swakker as al die ander klasse geprester het.

'n Rekenkundige gemiddelde van 43% vir al die dogters van std I tot V blyk ook ietwat laag te wees.

Die rekenkundige gemiddelde vir al die klasse seuns en dogters ingesluit was 41,7%.

As ons die resultate wat ons verkry het as geheel neem, dan merk ons dat meer ppe. onder 50% geprester het as daar bo. Meer ppe. het tussen 0 - 10% as tussen 91 - 100% geprester.

Die eerste kwartiel van al die ppe. is 17,8, die derde kwartiel is 58,8 en die kwartiel-afwykings is 20,5 eenhede. Dit toon ons dat ons nie met 'n opeenhoping van prestasies te doen het nie.

Die std. II ppe. het die swakste geprester. Die std. II toetsvrae was die moeilikste.

Rekenonderwys lê die nadruk op reken met onbenoemde getalle. (48) Volgens die resultate verkry, lyk dit vir my of 'n groot gedeelte van die leerlinge nog nie baie vaardig is in die reken met onbenoemde getalle nie.

Die noukeurigheid in die meganiese en logiese rekens

is nie wat dit behoort te wees nie.

Aangesien al die ppe. nie die handboeke van Ogden en v. Vuuren gebruik het nie, kan die tipes somme vreemd vir baie van hul gewees het. Die self lees van ^{die} somme van die vraestelle af kon ook remmend op die swak lesers ingewerk het. Geen punte is vir metodes of gedeeltelike korrekte bewerkings toegeken nie. Ongeveer 7% van die ppe. het nul en 3% het vol punte behaal. Die toetsvrae kon dus nie al die ppe. toets nie.

III Afrikaans.

Die volgende tabel gee die taalwerkprestasies van al die standerds se seuns.

TABEL XVII

AFRIKAANSE TAALWERK-PRESTASIES VAN 561 SEUNS VAN STANDERDS I TOT V.

I	%	van die ppe.	het tussen	0 - 10 %	presteer.
2	%	"	"	"	II - 20 %
3,6	%	"	"	"	2I - 30 %
7	%	"	"	"	3I - 40 %
II	%	"	"	"	4I - 50 %
18	%	"	"	"	5I - 60 %
20	%	"	"	"	6I - 70 %
21	%	"	"	"	7I - 80 %
3	%	"	"	"	9I - 100 %

Volgens tabel XVII het 1% tussen 0 en 10 % en 3 % tussen 9I en 100 % gepresteer, 24 % van die totale aantal seuns het onder 50 % en 76 % bokant 5I % gepresteer.

Die volgende tabel toon die gemiddelde prestasies van die seuns vir die verskillende standers.

TABEL XVIII

DIE REKENKUNDIGE GEMIDDELDDES VAN DIE STANDERS I TOT V
SEUNS IN AFRIKAANSE TAALWERK.

							%
Die Rekenkundige Gemiddelde van die std. I	seuns	is	68.8				
"	"	"	"	"	"	II	52.1
"	"	"	"	"	"	III	50.6
"	"	"	"	"	"	IV	71.0
"	"	"	"	"	"	V	68.3
"	"	"	"	"	"	"I-V	60

Die rekenkundige gemiddelde van die std. I seuns is heelwat hoër as die van stds. II en III. Aangesien dit nou die eerste keer is dat std. I kennis maak met die tipe van toetsvrae, sou 'n mens verwag dat hulle swakker sou presteer as die ander leerlinge en tog was dit nie ~~die~~ die geval nie.

Die volgende tabel toon die taalwerkprestasies van die dogters in Afrikaans.

TABEL XIX

AFRIKAANSE TAALWERKPRESTASIES VAN 547 DOGTERS VAN
STANDERS I TOT V.

4	% van die ppe.	het tussen	0 - 10	% presteer
4	%	" " " " "	II - 20	% "
2	%	" " " " "	2I - 30	% "
2	%	" " " " "	3I - 40	% "
8	%	" " " " "	4I - 50	% "
12	%	" " " " "	5I - 60	% "
22	%	" " " " "	6I - 70	% "
27	%	" " " " "	7I - 80	% "
19	%	" " " " "	8I - 90	% "
8	%	" " " " "	9I - 100	% "

Volgens tabel XIX het .4% van die ppe. tussen 0 - 10% en 8% tussen 9I - 100% gepresteer. 13% het onder 50% en 87% het bokant 5I% gepresteer. 27% van die ppe. het tussen 7I - 80% gepresteer.

Die volgende tabel toon die gemiddelde prestasies van die dogters vir al die standers aan.

TABEL XX.

DIE REKENKUNDIGE GEMIDDELDDES VAN DIE STANDERS I TOT V
DOGTERS IN AFRIKAANSE TAALWERK.

Die rekenkundige gemiddeldes van std. I dogters is 76,2 %						
"	"	"	"	"	II	" 68,6 %
"	"	"	"	"	III	" 59,4 %
"	"	"	"	"	IV	" 75,5 %
"	"	"	"	"	V	" 68,5 %
"	"	"	"	"	stds. I-V	" 69,5 %

Volgens tabel XX het die dogters van std. I die beste van al die klasse gepresteer n.l. 76,2%. Die std. IV het ook hoog gepresteer, n.l. 75,5%. Die twee standers het dus besonder hoog gepresteer.

Volgens tabelle XVIII en XX het die dogters met 'n rekenkundige gemiddelde van 69,5% beter as die seuns met 'n rekenkundige gemiddeld van 60% gepresteer. Die rekenkundige gemiddeld vir al die ppe. was 64,6%. As sulks is dit volgens my mening nie te hoog nie.

Volgens tabelle XVII en XIX het die hoogste aantal prestasies tussen 71 en 80 % geval. Die eerste kwartiel van al die ppe. se prestasies is 53,7, die derde kwartiel is 78,2 en die kwartielafwyking is 12,25 eenhede. Alhoewel die eerste kwartiel effens hoog val is dit volgens die kwartiel afwyking duidelik dat ons hier met 'n redelike verspreiding van prestasies te doen het.

Daar was slegs een pp. wat die toetsvrae nie kon toets nie, omdat die pp. vol punte behaal het.

IV. Engelse Taalwerk.

Die volgende tabel toon die taalwerkprestasies van die seuns in Engels.

TABEL XXI.

ENGELSE TAALWERK-PRESTASIES VAN 559 SEUNS VAN STDS. I - V.

0 % van die ppe. het tussen 0 - 10 % presteer.

I.2% "	"	"	"	"	II - 20 %	"
3 % "	"	"	"	"	21 - 30 %	"
5.5% "	"	"	"	"	31 - 40 %	"
10 % "	"	"	"	"	41 - 50 %	"
11 % "	"	"	"	"	51 - 60 %	"
18 % "	"	"	"	"	61 - 70 %	"
17 % "	"	"	"	"	71 - 80 %	"
17 % "	"	"	"	"	81 - 90 %	"
15 % "	"	"	"	"	91 - 100 %	"

Volgens tabel XXI het nie een van die seuns tussen 0 en 10% gepresteer nie. Die swakste prestasies n.l. tussen II en 20% was die van I.2% van hulle. 15% van die seuns het tussen 91 en 100% presteer, dit is 'n verskynsel wat tot ons spreek. 18% van hulle het tussen 61 en 70% gepresteer.

Die volgende tabel toon die gemiddelde prestasies van al die standerds se seuns in Engelse taalwerk.

TABEL XXII.

DIE REKENKUNDIGE GEMIDDELD VAN STDS. I TOT V SEUNS IN ENGELSE TAALWERK.

Die Rekenkundige Gemiddeld vir std. I seuns is	79 %
" " " " " II " "	81 %
" " " " " III " "	50.8 %
" " " " " IV " "	67.6 %
" " " " " V " "	62.8 %
" " " " " stas. I-V " "	68.5 %

Volgens tabel XXII is dit duidelik dat die seuns van standerds I en II besonder goed gepresteer het t.w.

79 en 81 %. Die std. III seuns het die laagste n.l. 50.8 % gepresteer. Hiervan kan ons aflei dat die toetsvrae van die std. III moeiliker was as die van die ander stds.

Die volgende tabel gee die taalwerkprestasies van al die standers se dogters in Engels.

TABEL XXIII.

ENGELSE TAALWERK-PRESTASIES VAN 563 DOGTERS VAN STDS. I -V

0 % van die ppe. het tussen 0 - 10 % presteers.							
4	%	"	"	"	"	II - 20 %	"
2	%	"	"	"	"	2I - 30 %	"
4	%	"	"	"	"	3I - 40 %	"
8	%	"	"	"	"	4I - 50 %	"
16	%	"	"	"	"	5I - 60 %	"
17	%	"	"	"	"	6I - 70 %	"
20	%	"	"	"	"	7I - 80 %	"
15	%	"	"	"	"	8I - 90 %	"
18	%	"	"	"	"	9I - 100 %	"

Volgens tabel XXIII het nie een van die dogters tussen 0 en 10 % ^{en} slegs 4% tussen 11 - 20% ^{9%} presteer. ^{nie} 14.4% van die die ppe. het onder 50% en 85.6% het bo 51% gepresteer. 18% van die ppe. het tussen 9I en 100% gepresteer.

Die volgende tabel toon die gemiddelde prestasies van die dogters in al die standers.

TABEL XXIV.

DIE REKENKUNDIGE GEMIDDELD VAN STANDERS I TOT V DOGTERS IN ENGELSE TAALWERK.

Die Rekenkundige Gemiddelde vir std. I dogters is 82.9 %							
"	"	"	"	"	II	"	88 %
"	"	"	"	"	III	"	53 %
"	"	"	"	"	IV	"	68.6%
"	"	"	"	"	V	"	63 %
"	"	"	"	"	stds. I-V	"	71.1 %

Volgens tabel XXIV het die dogters van stds. I en II, 82,9 en 88% presteer en ook hier het die std. III dogters die laagste van die klasse presteer.

Die rekenkundige gemiddeld van al die seuns en dogters was 69,7%.

As 'n mens die prestasies van al die ppe. in Engelse taalwerk in oënskou neem, dan merk jy dat die stds. I en II seuns en dogters baie hoog gepresteer het. Die rekenkundige gemiddelde vir die std. I seuns en dogters was 81,1% en vir die std. II seuns en dogters was dit 84,4%. Die gevolg van die twee standers se hoë prestasies was dat 15% van ~~die~~ die seuns en 18% van die dogters se prestasies tussen 91 en 100% geval het.

Die eerste kwartiel van al die ppe. se prestasies is 55,2 die derde kwartiel is 84,6 en die kwartiel-afwyking is 14,7 eenhede. Dit toon ons dat die prestasies nie op 'n bondel geval het nie maar taamlik verspreid.

Die stds. I en II se hoë prestasies kan ook verantwoordelik, vir die hoë rekenkundige gemiddeld van al die seuns en dogters t.w. 69,7% in Engelse taalwerk, gehou word.

Dit lei geen twyfel nie dat die toetsvrae van stds. I en II te maklik was. Dit blyk dat die stds. I en II die vrae al beter begryp het as wat ek aanvanklik verwag het en dat hulle verder gevorder was op die pad van Engels te verstaan as wat ek vermoed het.

Volgens die prestasies lyk dit vir my of Engels as tweede taal goed tot sy reg kom en dat die onderwysers(esse) wel deeglik gebruik maak van die „Suggestions Regarding Language Teaching. English Speech Exercises for Afrikaans Medium Schools" van die Transvaalse Onderwysdepartement.

Afgesien van die feit dat Engels as tweede taal 'n sekondêre noodsaaklikheid is. lyk dit vir my of die onderwysers(esse) hul taak met naerstigheid volvoer.

Aangesien die toetsvrae heelwat geleenthede gebied het vir die skrywer van die taal. Iuk dit vir my of die ppe, gevorder is met die motoriese taalbeheer in die skrywe van die tweede taal.

Die toetsvrae was nie gestandaardiseerde toetse nie. Volgens die resultate blyk dit dat stds. I en II se toetsvrae te maklik was, maar die van stds. III tot V was nie te maklik^{nie} of ook nie te moeilik nie.

Daar was 33 ppe. wat 100% behaal het wat die toetsvrae nie kon toets nie.

7. Korrelasies.

(a) Metode van verkryging.

Al die korrelasies is volgens die Pearson Produk - Moment Metode uitgewerk. (49)

(b) Die Werklike korrelasies verkry.

Die volgende tabel toon die werklike korrelasies wat ek gekry het tussen handskrif (kwaliteit) en rekene, Afrikaanse en Engelse taalwerk.

TABEL XXV.

DIE WERKLIKE KORRELASIES VERKRY.

					Seuns	Dogters
Handskrif (kwaliteit) en rekene	stds.	I tot V	.095	.099		
" " " " "	I en II	.285	.323			
" " " " "	IV en V	.152	.079			
Handskrif (kwaliteit) en Afrikaanse taalwerk	"	I tot V	.120	.073		
Handskrif (kwaliteit) en Engelse taalwerk	"	I tot V	.345	.316		

(c) Interpretasies van Korrelasies.

Volgens Burt is die hipotese van 'n algemene vermoë een van die waardevolste wat deur die jongste psigologiese navorsing tot stand gebring is. (50) Spearman is die skepper van die idee.

„Sy teorie of hipotese omtrent die aard van die intellek word genoem die Teorie van Twee Faktore Volgens Spearman tree daar by die verrigting van enige handeling twee faktore in die spel: een, 'n algemene begaafdheid, ... wat onbelemmer en algemeen toegepas kan word in enige

(49) Greene en Jorgensen : The Use and Interpretation of High School Tests : pp. 191 & 194.

(50) Burt op. cit. p. 9

rigting; en 'n tweede faktor : 'n spesifieke begaafdheid wat alleen aangewend kan word vir 'n besondere handeling of vir baie nou-verbonde take, en wat geen verband het met handelinge wat ongelyksoortig is nie." (51)

Burt het die idee van Spearman geaksepteer en daarop voortgebou. Hy het die bestaan van die algemene faktor wat by die gewone skoolvakke optree, bewys(52). Die idee van 'n spesiale skooltalent word al meer en meer onderskryf. Dit word dus aanvaar dat algemene opvoedkundige vermoë steeds teenwoordig is en dat die besondere leervermoë nie 'n enkelvoudige nie maar 'n saamgestelde resultaat — die effek van verskillende intellektuele vermoëns en verskillende temperamentele trekke — 'n amalgamasie en nie 'n primordiale element is nie.(53)

'n Leerling se opvoedkundige prestasies berus nie net op algemene intelligensie nie maar ook op beperkte vermoëns wat van vak tot vak varieer. (54)

(i) Handskrif en Rekene

Die korrelasie tussen handskrif kwaliteit en rekene-prestasies van die stds. I - V seuns en dogters is .095 en .099 respektiewelik. Die korrelasies is positief maar baie laag. Die vraag ontstaan nou waaraan ons die mate van positiewe korrelasie wat daar well bestaan moet toeskrywe. Aangesien handskrif en rekene nie dieselfde spesifieke faktor inbegryp nie, daar ons by rekene die rekenkundige faktor en by handskrif die handvaardige faktor in werking laat tree, moet ons die onderlinge verband elders soek.

(51) Coetzee op.cit. p. 44

(52) Burt op.cit. pp. 51 - 64

(53) Burt op.cit. p. 457

(54) Burt op. cit. p. 458

Burt het in tabel V aangetoon dat die korrelasies tussen handskrifkwaliteit en meganiese en problematiese rekene .01 en .07 respektiewelik is. In tabel IV het hy aangetoon dat die korrelasies .19 en .33 respektiewelik is. Volgens Burt is die negatiewe korrelasies die gevolg van die spesifieke faktor en die positiewe die resultaat van die algemene opvoedkundige vermoë.

Volgens die verklaring van Burt is die korrelasies n.l. .095 en .099 tussen handskrifkwaliteit en rekene - prestasies van die seuns en dogters van std. I - V respektiewelik aan die algemeen opvoedkundige vermoë — die algemene faktor wat enige vorm van intellektuele werk onderleë — te danke.

By die vak rekene kan ons nie rekenaanleg met algemene verstandelike vermoë vereenselwig nie. (55) As 'n kind besonder goed in sy syferwerk is, is dit nog geen bewys dat hy ook algemeen goed ^{in die algemene valke} is nie. Rekenbekwaamheid is 'n spesifieke bekwaamheid. (56) Tussen verstand en meganiese rekenbekwaamheid is 'n korrelasie van .49 en tussen verstand en bekwaamheid in die oplossing van rekenprobleme is 'n korrelasie van .60 gevind. (57)

Ewe so kan ons nie skryfvermoë met verstandelike vermoë vereenselwig nie. Tussen verstand en handskrif - bekwaamheid is 'n korrelasie van .21 gevind. (58) As 'n kind goed is in sy handskrif, is dit nog geen bewys van 'n goeie verstand nie. Handskrif is 'n persepsueel - motoriese leersoort. (59) Volgens Gates en Lasalle berus

(55) Coetzee op. cit. p. 184

(56) Coetzee op. cit. p. 184

(57) Coetzee op. cit. p. 17

(58) Burt op. cit. p. 449

(59) Coetzee Empiriese Opvoedkunde, p. 243

dit moontlike op 'n spesiaal aangebore vermoë. (60)
Volgens Wittler (61) en Burt (62) is handskrifbekwaamheid
'n handvaardige vermoë. Wittler maak die saak nog meer
wisselvallig waar hy daarop wys dat die leerling se
subjektiewe houding teenoor sy taak ook 'n groot invloed
het. (63)

Om goed met syfers te kan werk of mooi leesbaar te
skrywe, is nog geen bewys van 'n goeie verstand nie.
Kragtens die lae korrelasie wat ek tussen rekenprestasie
en leesbaarheid van skrif gevind het, lyk dit vir my of
ons nie goeie syferwerk met mooi leesbaarheid van skrif
kan vereenselwig nie.

Die tweede steekproef waar ek die leesbaarheid en
reken van die stds. IV en V seuns en dogters vergelyk
het, het niks nuuts aan die dag gebring nie daar die
korrelasies .152 vir die seuns en .079 vir die dogters
nie beduidend van die .095 van die seuns en .099 van
die dogters verskil nie.

Volgens die eerste steekproef
was die korrelasie van die stds. I en II seuns was .285
teenoor die .095 van die stds. I tot V seuns en .323 van
die stds I en II dogters teenoor die .099 van die stds.
I tot V dogters.

Uit die aard van die saak wil dit dus vir my voorkom
of daar 'n groter mate van ooreenkomst tussen die
leesbaarheid van stds. I en II ppe. se handskrif en hulle
rekenprestasies as die van stds. IV en V ppe. is. Die mate

(60) Gates en Lasalle : op. cit. p. 215

(61) Wittler op. cit. p. 850

(62) Burt : op. cit. p. 458

(63) Wittler : op. cit. p. 850

van ooreenkoms word aan die algemeen opvoedkundige vermoë toegeskrywe. (64) Die korrelasies van die stds. I en II ppe. verskil van die van stds. IV en V ppe. omdat die verskillende vakke in die verskillende standerds verskillende vermoëns laat optree. (65)

Die korrelasies tussen handskrifkwaliteit en rekene prestasies was maar betreklik laag.

(ii) Die korrelasies tussen handskrifkwaliteit en Afrikaanse taalwerkprestasies was maar net so laag. Aangesien die twee vakke wat die spesifieke faktore betref in verskillende groepe val, t.w. die handvaardige en die taalkundige, kan ons nie anders as om 'n laer korrelasie te verwag nie. Ons kan dus glad nie mooi leesbaarheid ^{van handskrif} met goeie ^{Afrikaanse} taalwerkprestasies vereenselwig nie.

As 'n pp. hoë punte in Afrikaanse taalwerk behaal, moet ons dit nie as vanselfsprekend beskou dat die pp. ook 'n mooi leesbare ^{lopende} handskrif sal skrywe nie.

(64) Dat so iets moontlik is haal ons aan: „We may accordingly conclude that performance in all subjects tested appear to be determined in varying degrees by a single common factor. We may therefore, identify this hypothetical general factor with General Educational Ability... General Intelligence is an important, though not the only factor in General Educational Ability," aldus Cyril Burt :., LCC. report, The Distribution and Relations of Educational Abilities." P. 55

(65) Burt Cyril: L.C.C. report: The Distribution and Relations of Educational Abilities " p. 63.

Die mate van ooreenkoms wat daar in die prestasies voorkom, moet ons gaan soek in die algemeen opvoedkundige vermoë. (66) Soos ons weet is dit 'n amalgamasie, 'n kompleksiteit. Die mate wat 'n pp. daarvan gebruik maak om leesbaarheid van handskrif te verrig toon 'n baie geringe mate van ooreenkoms met die mate wat gebruik word om in Afrikaanse taalwerk te presteer.

As ons dus weet wat 'n pp. se punte in Afrikaanse taalwerk is, kan ons nie met enige mate van sekerheid voorspel wat sy handskrif kwaliteitprestasie gaan wees nie. (iii) Handskrif en Engelse taalwerk.

Die korrelasies tussen die handskrif kwaliteit - en Engelse taalwerkprestasies was .345 vir die seuns en .316 vir die dogters. Die korrelasies vergelyk heeltemal goed met die bevindinge van Burt. Volgens hom het handskrif kwaliteit en die vakke wat hy getoets het 'n gemiddelde korrelasie van .27 gehad. (67)

Handskrif en Engelse taalwerk val nie in dieselfde groepe wat die spesifieke faktore betref nie. Die korrelasie wat tussen die twee vakke bestaan moet dus volgens my mening deur die algemeen opvoedkundige vermoë veroorsaak word.

Die mate van algemeen opvoedkundige vermoë wat gebruik word om 'n leesbare handskrif te skrywe toon 'n hoër mate van ooreenkoms met die mate wat gebruik word vir Engelse taalwerk as vir Afrikaanse taalwerk.

Om dan in Engelse taalwerk te presteer, maak 'n pp.

(66) As bewys hiervan haal ek die volgende aan: Coetzee : Inleiding tot die Algemene Empiriese Opvoedkunde" p.55 Coetzee sê: „By hierdie ondersoek het hy (Spearman) van die grondgedagte uitgegaan dat in elke verstandswerking daar twee soorte verstandsfaktore optree. (67) Sien tabel III

van ander geestelike vermoëns gebruik as om in Afrikaanse taalwerk te presteer.

Omdat die korrelasies so laag is, kan ons nie 'n mooi leesbare handskrif met 'n hoë prestasie in Engelse taalwerk vereenselwig nie, m.a.w. 'n pp. wat hoog in Engelse taalwerk presteer, gaan nie noodwendig 'n mooi leesbare handskrif skrywe nie.

Die vraag ontstaan nou waarom Engelse taalwerk 'n hoër korrelasie as rekene of Afrikaanse taalwerk getoon het. Dit kan wees omdat Afrikaans as moedertaal in 'n biologiese funksie vervul en Engels as tweede taal slegs in sekondêre behoeftes voorsien. (68) Handskrif vervul m.i. ook 'n sekondêre funksie met die gevolg dat daar 'n hoër mate van ooreenkoms tussen die vakke sal voorkom, t.w. handskrif en Engels as tweede taal. Uit hierdie syfers wil dit voorkom asof daar 'n groter mate van ooreenkoms bestaan tussen die mate van algemeen opvoedkundige vermoë wat optree in leesbaarheid van handskrif en Engelse taalwerk, as in die ander, n.l. Afrikaanse taalwerk en rekene.

(68) Coetzee en Bingle op. cit. p. 133

d. Vergelyking met ander studies se resultate.

Om nou nog 'n finale ooreweging te maak, vergelyk ons hierdie gegewens met die van ander ondersoekers in vakke wat naby die deur my ondersoek, val.

Die volgende tabel toon die korrelasies aan wat deur ander ondersoekers en myself tussen handskrif en tale gevind is.

TABEL XXVI.

DIE KORRELASIES TUSSEN HANDSKRIF EN TALE.

	Gates & Lasalle Burt Bradford Carey Myne		
Handskrif en Spelling	.47	.22	.40
Handskrif en leeskomprehensie	.35		
Handskrifkwaliteit en Opstel	.30		
Handskrifkwaliteit en diktee	.18		
Handskrif en lees		.19	.36
Handskrif en opstel		.19	.48
Handskrifkwaliteit en Afrikaanse Taalwerk van stds. I tot V seuns			.120
Handskrifkwaliteit en Afrikaanse Taalwerk van stds. I-V dogters			.073
Handskrifkwaliteit en Engelse Taalwerk van stds. I tot V seuns			.345
Handskrifkwaliteit en Engelse Taalwerk van stds. I tot V dogters			.316

Die .120 korrelasie van die stds. I tot V seuns van Afrikaanse Taalwerk kom ooreen met die .18 van Burt se diktee, .19 van Bradford se lees en .19 van sy opstel korrelasies.

Die .345 en .316 korrelasies van die stds. I tot V seuns en dogters respektiewelik in Engelse Taalwerk kom ooreen met die .40 van Carey se spelling .35 van Gates en Lasalle se leeskomprehensie, .30 van Burt se opstel,

.36 van Carey se lees en .48 van Carey se opstel korrelasies.

Die volgende tabel toon die korrelasies aan wat deur ander ondersoekers en myself tussen handskrif en rekene gevind is.

TABEL XXVII.

DIE KORRELASIES TUSSEN HANDSKRIF EN REKENE.

	Gates & Burt Lasalle Bradford Carey Myme		
Handschrif en rekene	.46	.08	.39
Handschrifkwaliteit en rekene probleme	.29		
Handschrifkwaliteit en meganiese rekene	.18		
Handschrifkwaliteit en rekene stds I-V seuns			.095
Handschrifkwaliteit en rekene stds I-V dogters			.099
Handschrifkwaliteit en rekene stds IV & V seuns			.152
Handschrifkwaliteit en rekene stds IV & V dogters			.079
Handschrifkwaliteit en rekene stds I & II seuns			.285
Handschrifkwaliteit en rekene stds I & II dogters			.323

Ons merk dat die .095 van die stds I tot V seuns, .099 van die stds I tot V dogters en .079 van die stds IV en V dogters se rekene korrelasies wat ek gekry het 'n mate van ooreenkoms toon met die .08 van Bradford se rekene korrelasie. Die .285 van die stds I en II seuns en die .323 van die stds I en II dogters se rekene korrelasies toon 'n mate van ooreenkoms met die .29 van Burt en die .39 van Carey se rekene korrelasies.

Slegs Gates en Lasalle, wat 78 uitgesoekte ppe. met 'n gemiddelde I.K. van 116, gestandaardiseerde toetse laat aflê het, het 'n hoë korrelasie tussen die „Combined Score" en ander bekwaamhede gevind. Nadat hulle

ouderdomme geëlimineer het, het hulle saam met Cyril Burt, Bradford en Carey positief maar lae korrelasies tussen handskrifkwaliteit en ander skoolvakke gevind.

8. Gevolgtrekkings.

Op grond van die tentatiewe ondersoek wat ek uitgevoer het, maak ek die volgende tentatiewe gevolgtrekkings :-

1. Die ppe. se skrifprestasies was hoog omdat die area skrifbewus is, hulle onderrig in lopende skrif volgens 'n goeie leergang en metode geskied.

2. Die rekene, Afrikaanse ^{taalwerk} en Engelse ^{taalwerk} prestasies is nie betroubaar nie omdat die toetse wat ek gebruik het nie gestandaardiseerde toetse was nie.

3. Handskrif is 'n handvaardigheid wat met sukses aan alle normale leerlinge onderrig kan word.

4. Die strewe is vandag nie meer 'n eenvormige nie maar 'n leesbare handskrif.

5. Die lae positiewe korrelasies wat daar tussen lopende skrifkwaliteit en rekene, Afrikaanse ^{taalwerk} en Engelse taalwerk bestaan word op grond van die twee - faktor teorie van Spearman verklaar. Die algemene faktor wat by alle geestesaktiwiteite optree bewerkstellig dit.

6. Die korrelasie tussen Engelse ^{taalwerk} as tweede taal en ^{hanskri} ~~leesbaarheid van handskrif~~ ^{kwaliteitsprestasies} was hoër as by die ander vakke, omdat die algemene faktor tot 'n groter mate by die twee geestesaktiwiteite optree.

7. Die korrelasie wat ek met die steekproef van stds I en II se rekene gekry het was hoër as die van stds I-V of stds IV en V se rekene omdat die verstandsw^derking wat by stds I en II se rekene optree waarskynlik nie dieselfde as die wat by stds IV en V se rekene optree, is nie.

8. Volgens my resultate is die korrelasies tussen lopende skrifkwaliteit - en rekene, Afrikaanse ^{taalwerk} en Engelse taalwerkprestasies van Afrikaanse leerlinge van stds.

I tot V positief maar laag.

Bylae I.

DIE SKRIEFSKEMA.

Letters vir Drukskrif:

a b c d e f g h i j k l m n o p q r s t u v w x y z

A B C D E F G H I J K L M N O P

Q R S T U V W X Y Z

Letters vir Lopende Skrif:

a b c d e f g h i j k l m n

o p q r s t u v w x y z

A B C D E F G H I J K L M

N O P Q R S T U V W X Y Z.

Voorbeekrifte vir die verskillende standarde

Graad I oom eel kos.

Graad II Anna en Piet is bly.

Stads I + II Kom ons gaan blomme pluk.

Stads III + IV Kom ons gaan blomme pluk.

Stads V + VI Kom ons gaan blomme pluk.

Graad I + II	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9
Stads I + II	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9
Stads III tot VI	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9

ALGEMENE INLEIDING.

1. Lees asb. VOORGESTELDE LEERPLANNE Bl. 282.
2. Kragtens motoriese en emosionele verskille word g'n een-vormige handskrif van algar verwag nie. As doel word 'n netjiese leesbare handskrif gestel.
3. LEESBAARHEID en KWALITEIT korreleer baie hoog.
4. Kriteria vir kwaliteit:-
 - a.Parallelisme of konstantheid van skuinsheid.
 - b.Spasiëring(tussen letters en woorde),
 - c.Aliniëring of ewegroot.
 - d.Kwaliteit van lyn.
 - e.Letterformasie.
5. Handskrif moet volgens 'n definitiewe metode gegee word. Die 'n persepsueel-motoriese aktiwiteit waar na-bootsing gepaard met voorligting en voordoen 'n belangrike rol speel. Plaas voor die leerling 'n papier met die model daarop laat hom dit naskrywe.
- 6.Gee baie aandag aan spasiëring,vorm,grootte en helling van letters.Vermy krulle.
- 7.Die skryfbeweging is 'n baie saamgestelde proses.Die ideaal om na te strewe is 'n gekombineerde arm- en vingerbeweging.
8. Blote drill sal g'n foute uitskakel nie. Foute moet eers ontleed en dan genees word:-
 - a.Te skuins...Die indeks druk te hard.
 - b.Te swaar....Die indeks druk te hard.
 - c.Te lig.....Die ogie van die pen is na die sy gedraai
 - d.Onegalig....Die pen word te vas gedruk.
 - e.Spasiëring tewyd..Pen beweeg te vinnig na regs.
- 9.Die ophale moet dun en die afhale moet dik wees.
10. Al die klein letters begin op die onderste lyn en loop aan die end na die boonste lyn deur.
11. Die letters word in familie-groepe verdeel:-i,u,w;n,m; v,r;a,o;c;x;x;e;s;l,b,h,k;j,y;g,q;d,t;p;z; en f.
12. Elke skryfles moet 'n definitiewe les wees.
13. By die oorgang van drukskrif na lopende skrif word die letters van drukskrif sover moontlik en doenlik gehandhaaf. Die LETTER is die EENHEID van skrif.Van letters gaan dit na woorde.Direkte lopende skrif word gegee.
14. Die kruispunte van letters moet altyd op die blou

15. Skryfhouding: Postuur, hand, instrument, papier en bank moet reg wees. Lopende skrif se letters hel I 5° oor.

16. SKAAL: Elke onderwyser(es) kan vir sy of haar klas 'n skaal opstel, wat kan dien as 'n objektiewe maatstaf om die leerlinge se handskrifprodukte te evalueer vir kwaliteit. Neem van die leerlinge se skrifprodukte en valueer hul volgens gencemde kriteria vir kwaliteit. Ken vir parallelisme 17 punte, vir spasiëring 17 punte, vir kwaliteit van lyn 17 punte en vir letterformasie 32 punte toe.

Neem 'n rekord-omslag Z 20 en plak van die leerlinge se skrifmonsters daarop. Be-aan kom 'n skrifmonster wat 100 punte werd is en onderaan kom een wat 10 punte werd is. Tussenin kom dan monsters wat 90, 80, 70 ens. punte werd is. Gebruik die skaal om die leerlinge se skrifte te meet.

METODIEK GRADE.

1. Hier word die fondament gelê.

2. Die houding en postuur moet reg wees.

3. By die meeste letters moet die skryfinstrument nie gelig word nie

4. Die graad I leer die klein letters. Graad II leer die hoofletters by.

5. Maak gebruik van die speelmetode.

6. Die volgende fases word vir graad I aanbeveel:-

a. Groot letters op die skryfbord met kryt.

b. Letters 1½ dm. grootte op blank papier.

c. Gidslyne 1.1 dm. wyd word gebruik sonder dat die woorde daaraan raak.

d. Gidslyne .9 dm. wyd word gebruik sonder dat die woorde daaraan raak.

e. Gidslyne .6 dm. word gebruik sonder dat die woorde daaraan raak.

f. Dowwe liniëring of geruite papier word gebruik en die letters raak bo- en onderaan die lyne.

Let wel : Vir sommige leerlinge is fases c&e onnodig

LESSE vir GRAAD I :-

1. llllll. 2. iiii. 3. rrrrrr. 4. nnnnn. 5. mmmmm. 6. ooooo. 7. IIIII. 8. hhhhh. 9. bbbbb. 10. kkkkk. 11. kom. 12. bom. 13. oom. 14. room. 15. rol. 16. kok. 17. mol. 18. vvvvv. 19. wwwww. 20. zzzzz. 21. woon. 22. voor. 23. uuuuu. 24. aaaa. 25. ddddd. 26. cccccc. 27. eeeee. 28. vee. 29. vel. 30. wal. 31. aan. 32. maan. 33. lam. 34. buk. 35. jjjjj. 36. yyyyy. 37. gg. 38. qqqqq. 39. jy. 40. my. 41. by. 42. ja. 43. gaan. 44. lig.

45. ppppp, 46. sssss, 47. pos, 48. les, 49. leeg, 50. fffff.
 51. ttttt, 52. tee, 53. tol, 54. sif, 55. roof, 56. 123
 57. een twee, 58. 456, 59. vier vyf, 60. 789 sewe agt nege.

Hierdie lesse is gebaseer op familie-groepe. Die onderwyseres kan ook haar eie lesse opstel aan die hand van haar lese.

LESSE VIR GRAAD II.

1. oo rr ll, 2. aa dd gg, 3. dag dagga, 4. ggggg bbbbb.
 5. bog, 6. pp oo aa, 7. doop, 8. rrr nnn, 9. daar daan.
 10. rr nn mm, 11. raam maan om, 12. uuu yyyyy, 13. rym ry.
 14. muur uur, 15. hhhhh, 16. hoor haar huur, 17. ee yy mm.
 18. meer peer beer, 19. ttt eee rrr 20. teer toom traan.
 21. oom eet 'n peer, 22. eet maar meer, 23. vvv www, 25. kk
 ll ii, 26. klim, 27. kyk na die muur, 28. kom kyk hier.
 29. fff jjj sss, 30. faan het 'n jas, 31. AAA EEE.
 32. Alie en Elsie slaap, 33. FF HHH, 34. Hoor hier Freek
 35. II KKK, 36. In die ou Kaap, 37. LLL MM, 38. Loop na
 Moeder, 39. NN TT, 40. Nou toe nou Tom, 41. Wanneer is
 Vrydag, 42. XX UUU, 43. ZZ xyz XYZ, 44. OO GGGG.
 45. Ou oom Gert, 46. PPP RRR, 47. Piter en Ragel, 48. PP
 RR BB, 49. Piet Ria en Bettie, 50. DE UU, 51. Danie
 dans graag, 52. SS JJ, 53. Sarel gee Jan iets, 54. An-
 na en Baba sing, 55. Danie Elsie Faan Gert, 56. Hier is
 Ina en Gert, 57. Kom hier Lettie, 58. Miem en Nina,
 59. Oom Piet Roos raas, 60. Sal tant Sannie kom, 61. Tienie
 en Willie lues, 62. Uit Wagter se Tom, 63. Vir wie is
 die boek? 64. Yster is swaar.

METODIEK van STANDERD I.

Drukskrif word deurgaans gebruik. Die handskrif periodes word aan die aanleer van lopende skrif gewei. Direkte lopende skrif word geleer. Die letters van lopende skrif word as eenhede geleer en so gou moontlik vir die skryf van woorde gebruik. In die vierde kwartaal kan oorgeslaan ^{word} na lopende skrif. Potlood en Ierse liniëring word aanbeveel.

LESSE:

1. Laat hulle 'n aantal ////////////// maak.
2. Maak die letter i met voorafgaande oefeninge.
3. Die u met voorafgaande oef. u&i verbind tot ui.
- 4 Die U met voorafgaande oef..
5. Die w word geleer met enkele verbindings.
6. Die W word geleer.
7. Die strepies ^ & ~ word geleer.
8. Die letter n gegee asook van die verbindings.
9. Die N is dubbel die grootte van die n.
10. Die letter m met voorafgaande oef.. Gee ook koppelings.
11. Die M is dubbel die m.
12. Die letter v moet deeglik ingeyk word.
13. Die hoofletter V.
14. Die r. Gee aandag aan die ronding en holbog.
15. Die letter a. Gee voorafgaande oef..
16. Die A. Oefen die koppelings.
17. Die o. Bring die eerste strepie tasamlik ver oor.
18. Die hoofletter O.
19. Die o.
20. Die hoofletters O en C.

21. Die x moet in twee bewegings gemaak word.
22. Die letter e.
23. Die hoofletter X moet simmetries wees.
24. Die s se stam moet loodreg wees.
25. Die S se kruispunt moet op die blou lyntjie wees.
26. Sommetjies word van die bord afgeskryf.
27. Die l
28. Die b.
29. Die h.
30. Die k vereis baie aandag.
31. Die hoofletter L. Gee aandag aan die stam.
32. Die hoofletter K word in twee skryfbewegings geskrywe.
33. Die hoofletter B.
34. Die hoofletter R
35. Die H. Gee aandag aan die koppelings.
36. Die j.
37. Maak die J in eenskryfbeweging.
38. Die J.
39. Die letter y vereis baie aandag.
40. Die kop vandie Y is dubbel die grootte van die y.
41. Die T.
42. Die F.
43. Gee aandag aan die g en q.

GEGRADDEERDE AFSKRIFTE vir standaard I se Lesse;

Die volgorde van letters: - i u U w a A o O c C x X e s S

1 b h L K B H j I J y Y t T g q Q D T P d t p f F c C z Z

1. // // // // // 2 3.

2. i i 4 5 6 .

3. u ui.

4. 33 // // UU Ui.

5. i u w wi.

6. U W Wi Wu.

8. n in ni un.

9 NNNN NI. Ni.

10. n m min ma im.

11. M MI Mum..

12. vvv vi vu iv.

13. V Vi Vm.

14. r vir ri nr mr ri.

15. a am av na ma Va wa.

16. a N A Anna W U.

17. o ou wo ov now No or.

18. Oor Om V W uU Ou.

19. c oc can cr cu co Ac.

20. C Co O Cu ac.

21. x rx ox ??.

22. X A O N Xo wax. 23.

23. e e e oe we are.

24. s os is so rs six oxen.

25. S O Six Vis uwe.

26. 4 en 4 is 8 32 - 18 = 14.

27. / l rl uil muil V ls.

28. b rb rib A OO M lb baas.

29. h wh ho ha have lak.

30. k skool x Wv r i s.

31. L Louw Leen X M l b h k.

32. Oom kom kuier.

33. B Bes N K L Boet Malan se oë is seer.

34. R K A O v r. Riens le Roux is siek.

35. H Hans, sit tog stil. S K.

36. j wj juig tjank.

37. Isak, kom hier . v r m n o s.

38. Jan is boos.

39. y ys jy by sy by ry Rys.

40. Y Yes you Yster is baie swaar.

41. T Toon Teuns.

42. F Faan Frans.

- 43.g Kom gou-gou hier. og bog.
 44. q I am quite sure.
 45. Q Queen O o A C.
 46. d Faan draai die wiel.
 47. t wt tw Teuh is laat.
 48. p op pa Koos eet pap..
 499P Petra bly op Pretoria.
 50. G Gert g ??? n e
 51.z rz Mnr. Brits z z.
 52. Z Sus van Zyl Z z.
 53.f f of for f skof.
 54. Ester T F K L E.
 55. 34 en 8 -12
 56. D Dawie A O.
 57. a b c.....z.
 58. A B C Z.
 59. Eie name.
 60. Gee 'n paar sommetjies.
 Verbindings:- wi ou nu wo on am ov wr va wa
 vo ma no oe om ox we rl wh rk of fr rz go q
 qu vt wt de op tr.

METODIEK Standaard II.

Pen en ink word gebruik op Ierse liniëring. Potlood kan nog vir gewone werk gebruik word.

Verduidelik maar weer alle letters op die bord EN wys die skryfbewegings.

Voorskrifte is beter as afskrifte as die leerlinge die skryfbewegingeers ken. Dus gee hier eerder afskrifte as voorskrifte.

Die volgende kan as Afskrifte en Voorskrifte gebruik word:-

- 1.a aa A Aa I 2 3 4 5.
2. b ba Anna abba die baba.
3. c ca C Cc Ca can cab.
- 4.a b c... A B C I 2 3 10.
- 5.d d da bad ba Bad .
- 6.D D C B Dad Ca Ba b d
- 7.e e ec eb be ad bd.
- 8.E Ee Ellen Ea A B C D A a b c d.
- 9.f f fe fa af. , ,
10. F F Elsie en Freek loop.
12. g g gogga ?? ga gee,,,
12. Gee G G Ge Go Ga G G Gaan.
13. Gee G G Ge Gee ook 'n sommetjie .
14. h h ha he hē" a b c ...
15. H h Hanna hoor hier. bc ad ge fe.
16. i in ai ie bd ch bin.
17. I I*N*i ie ei Ie Annie D f G.
18. j ja jo ji a b c d F G H I.
19. J Jan Ja J I J Jan le.
- 20.K k k ke ka bek kekel.
20. K Koos slaan vir Hansbaie seer.
22. l la al die ld bl /ll.
23. L ? Leen en Let is hier. B G D.
- 24.m am ma ml mb. I 2 3 4.
25. M m A B man. Miem is siek.

26. Gee 'n som op die bord om af te skryf.
27. n mn nu 'n Man was hier.
28. Neef Neels kom kuier.
29. o oe ou ov of a b c d e.
30. O Oom Ocker is siek.
31. p p op pd pl pad.
32. P Pk. Oom Piet rook 'n pyp.
33. q q q quiet.
34. r ore rl rk fr rb br.
35. Gee 'n som om af te skryf.
36. R Ria is baie soet.
37. S S OS is SA SL SB SM.
38. S Sarie en Siena leer 'N les.
39. t tr ta ts et r trans.
40. T Teuns se Totsiens.
41. u ure uit uil muur.
42. U Uys ure Ui abc...
43. v va ve vuil vinger vt.
44. Verbindings : rx rl rk fr re rb re ed br ls.
45. w , wh worm waarom
46. Verbindings.
47. W Wr Willem who where we.
48. x oxen box six Beatrix.
49. X Xerxes fox X X xx oxen.
50. 'n som.
51. y you your by ly ivy bye.
52. Yes , you are young.
53. z z z lazy.
54. Z Z Zora was in the zoo.
55. Laat hulle klasname skrywe.
56. Briefies.
57. Dorpe se name.
58. 'n Gedig.
59. a b c A B C .
60. The quick brown fox jumps over the lazy dog.

STANDERD III

Lopende skrif word deurgaans gebruik, asook pen en ink en dowwe liniëring. Die klein letters word die helfte van die lyn gemaak. Gee meer voorskrifte. Skryf af en toe uit die leesboek.

Lesse vir Afskrifte en Voorskrifte;

1. My ouma se naam is Nina.
2. Gert en Hans was byna weg.
3. Januarie Februarie
4. The quick brown fox jumps over the lazy dog.
5. Dit is Eben se hond.
6. Vv Yy . Vera bly op Ventersdorp.
7. Gee 'n som wat klaar uitgewerk is.
8. Piet pas die pappot op. Beklemtoon // // // //
9. The little cat sits in a tree. i t .
10. Ou Piet is my beste maat.
11. The fairy is far from here.
12. Oorskryf uit die leesboek.
13. In Johannesburg is goud.
14. Oom Otto koop tabak. O o.
15. 'n Brief word oorgeskrif van die bord.
16. The quick brown fox etc..
17. Eben gee sy beste. E e.
18. Jan het byna weggegaan. Kruispunte.
19. 'n Som.
20. Willem wil weet .U W.

21. Al die veld is vrolik.
22. 'n Wit rot vreet 'n peer. w v r n b f en o.
23. Pas jou oë op ou maat. (Afstand van oë).
24. Six oxen are inspanned. s S x X.
25. Oorskryf uit leesboek.
26. Hou jou pen reg vas. Pengreep.
27. 'n Brief word oorgeskryf.
28. V Y Z Vrydag Yster Zora.
29. Gee aandag aan dun lyne.
30. O October Q Quick C Cat.
31. Ruiter is Sampie se perd.
32. 'n Som.
33. Ma se naam is Anna. A a.
34. Karel vra: Freek, gaan jy saam? "
35. T Theuns F Freek I Isak Jan.
36. Oorskryf uit die leesboek.
37. l b h k verloor bobbejaan.
38. v en y vry bly yster.
39. Kyk mooi hoe, ek op die bord skrywe.
40. Die maande van die jaar.
41. Laat die beste leerlinge op die bord skrywe.
42. Laat hulle die abc skrywe en krities vergelyk met die voorskriftekaart.
43. 'n Som.
44. Oorskryf uit die leesboek.
45. Briefies.
46. 'n Gedig.
47. a b c ...
48. A B C
49. Verbindings wi nu on.....
50. Spreekwoorde en gesegdes.
51. The days of the week.
52. Getalle in woorde.
53. Kappie woorde.
54. Name uit die Geskiedenis
55. Leestekens.
56. Dorpe en lande.
57. Berge en riviere.
58. Reproduksie van 'n storie.
59. Briefies
60. Vrywillige skrywe op die bord.

STANDER IV

Afskrifte word slegs vir aktuele punte gebruik.

Voorskrifte en Afskrifte:

LESSE:

1. Asters is baie mooi blomme.
2. By Chrissie is baie pere.
3. Dinsdag verjaar Elisabeth
4. Frida is Gert se suster.
5. Is kersfees in Desember?
6. Jan kom gou hier. (Kruispunte).
7. Gee 'n uitgewerkte som op die bord.
8. Oorskryf van uit 'n leesboek.
9. Gee 'n brief as voorskrif op die bord.
10. Doelbewuste vergelyking met voorskrifte.
11. Afwykings wat voorkom word behandel.
12. Spreuke en gesegdes.
13. Ons boom het baie vroeë vye aan.
14. The quick brown fox jumps over the lazy dog.
15. Belemtoon Kriteria.
16. Gee aandag aan sitkouding.
17. "Quick March," shouted Bob.
18. Pretoria is 'n mooi stad.

19. Gee aandag aan op- en afhale.
20. Staar stil in die ry!
21. Gee al die leestekens.
22. Gee 'n som.
23. Skryf 'n paragraaf uit die leesboek.
24. 'n Brief.
25. 'n Gedig.
26. Name van lande bv. Suid-Afrika.
27. Getalle in woorde.
28. Skryf 'n rekening op die bord as voorskrif.
29. Gee aandag aan die Kriteria.
30. The Xosas speak Xosa.
31. Gee aandag aan verbindings, bv. wi en jy ri en.
32. Die weste wind is soms warm.
33. Laat van die leerlinge op die bord skrywe.
34. 'n Gedig.
35. Woorde in hulle bestek.
36. 'n Som.
37. 'n Brief.
38. 'n Gedeelteword uit die leesboek geskrywe.
39. Doelbewuste vergelykings.
40. 'n Afskrif.
41. Gee aandag aan die Kriteria.
42. Kappie-woorde.
43. Leestekens.
44. Getalle in woorde.
45. Datums.
46. Skryf klein letters in groepe van vyf en wel met
tel---aaaaa bbbbbb ccccc Dit is die begin van spoed
47. Dito.
48. Laat hulle leer:-
Daars dertig dae in September
April en Junie en November
In Februarie agt-en-twintig
Die res het almal een-en-dertig
49. Laat hulle dit afskryf.
50. Gee van nou af intensiewe spoedoef. van 15m. elk.
Doen No 46 en laat hulle dan No 48 oefen vir spoed.
'n Spoedtoets: Gee die nodige gereedskap uit. Laat
hulle No 48 skrywe vir twee minute. Tel die aantal
letters geskrywe. Deel dit deur twee en dit gee
die spoed per minuut aan. Dit is noodsaaklik dat hulle
vooraf sal weet wat hulle gaan doen. Waak teen spoed
ten koste van kwaliteit.

SANDERD V

Die klein letters word $1/3$ van dies reël geskrywe.
Van nou af kan individualiteit ontwikkel word. Waak
teen slordigheid. Gee deurgaans aandag aan die Alge-
mene Inleiding. Gedurende spoedoef. moet individue
gestimuleer word om intensiewe oef. vir 'n bepaalde
tyd te doen (15 min.) vir 'n paar agtereenvolgende
dae. Na dergelike oef. kan 'n spoedtoets gegee word.
Les No 2 word geleer. Gee elke leerling 'n papier
pen en ink. Verduidelik vooraf wat gaan gedoen
word. Neem 'n horlosie en laat hulle vir twee minute
les No 2 uit die kop skrywe, oor en oor sover as

wat hulle kan kom. Tel dan die hoeveelheid letters ge skrywe en deel dit deur twee. Dit gee die letters per minuut. Hou 'n rekord van die prestasies.

LESSE:

1. Die abc en ABC.
2. Daarfoertig dae in September.
April en Junie en November.
In Februarie agt-en-twintig
Die res het almal een-en-dertig
3. The quick brown fox jumpsover the lazy dog.
4. Bepaal die aandag op die Kriteria.
5. 'n Som.
6. Motiveer die les deur konverte te adresseer.
7. Skryf letters in groepe van vyf met tel.
8. Briewe.
9. Spedoefeninge en 'n toets.
10. Skryf 'n paragraaf uit 'n leesboek
11. Onafhanklik en selfstandige skrywe.
12. Afkortinge.
13. 'n Som.
14. Skryf letters met hardop tel.
15. Geografiese name.
16. Beklemtoon Kriteria.
17. Spedoef. en 'n toets.
18. 'n Paragraaf.
19. Historiese name.
20. 'n Som.
21. Gee aandag aan Algemene Inleiding.
22. 'n Paragraaf.
23. Gee aandag aan Kriteria.
24. Woorde in hulle bestek.
25. Onafhanklik en selfstandige skrywe.
26. Skryf met tel.
27. Briewe.
28. Doelbewuste vergelyking.
29. 'n Paragraaf.
30. Spedoef. en -toets.
31. 'n Som met brekke.
32. Beklemtoon die Kriteria.
33. Spreekwoorde.
34. 'n Gedig.
35. Spedoef. en 'n -toets.

Die hoofdoel van skrywe word nou die outomatiese weergee van hulle gedagtes. Leesbaarheid, spoed en netheid is slegs middele in die outomatiese weergawe. Gee ook aandag aan spel en styl.

STANDERD VI

Klein letters 1/3 van die reël. Laat individualiteit onder leiding ontwikkel. Die hoofdoel van skrywe is die outomatiese weergawe van ons gedagtes. Leesbaarheid en spoed is slegs middele in die outomatiese weergawe. Daaraan moet dan net voldoende aandag gegee word. Verder moet die spelling en styl korrek wees.

Gee deurgaans aandag aan die Algemene Inleiding. Gedurende spoedoef. moet al die leerlinge gestimuleer word om intensiewe spoedoef. vir 'n bepaalde tyd te doen bv. 15 min. per dag vir 'n week. Volg dan so'n reeks oef. op deur 'n toets.

Laat hulle 'n bekende gedig se eerste versie of die getalwoorde van een tot 30 gebruik vir spoedoef..

Verduidelik wat gaan gedoen word en laat hulle dan vir twee minute skrywe aan die geleerde versie of getalwoorde. Tel die letters geskrywe gedurende die twee minute en deel die totaal deur twee. Dit gee dan die spoedprestasie van 'n leerling.

Vir spoedoefeninge:-

- a) 'n Vaste tydsbestek.
- b) Vlug netjies en leesbaar.
- c) Voorafgaande oef. met hardop tel.
- d) Bepaal die leerling se houding.
- e) Dubbele inspanning is nodig.
- f) Kort intensiewe oefentye is die beste.
- g) Vaardigheid.

LESSE:

- 1. Die alfabet.
- 2. Beklemtoon Kriteria.
- 3. Gee aandag aan helling.
- 4. Waak teen te klein.
- 5. Gee onafhanklike werk wat denke vereks.
- 6. Eie woordreekse met letter verbindings.
- 7. Gang en ritme.
- 8. Adressering van konverte.
- 9. Spoedoef.
- 10. Somme.
- 11. 'n Paragraaf.
- 12. Idiome.
- 13. Aanhef van 'n brief.
- 14. Spoed.
- 15. Sake briewe.
- 16. Direkte rede en Leestekens.
- 17. Aardrykskundige name.
- 18. Spoed.
- 19. Historiese name.
- 20. Advertensies.
- 21. 'n Kritiese houding teenoor eie skrif.
- 22. Vermoë om onafhanklik te skrywe.
- 23. Afkortinge.
- 24. Gee aandag aan Algemene Inleiding.
- 25. Spoedoef. en - toetse.

DIE SKRIFTOETS.

Die os. instruksies van hoe 'n skriftoets moet toegedien word is vermenigvuldig en aan elke onderwyser(es) gegee om te dien as handleiding:-

a) Stds. I en II.

Die kinders moet vooraf die onderstaande woorde goed leer sodat hulle dit vlot uit die hoof ken.
 Hou jou hand voor jou mond,
 Sê die padder aan die hond.

b) Stds. III, IV en V.

Hierdie kinders skryf die volgende na hulle dit goed geleer het:-

Daar's dertig dae in September,
 April en Junie en November;
 In Februarie agt-en-twintig,
 Die res het almal een-en-dertig,

c) Voorskrifte:

1. Maak seker dat die leerlinge die woorde ken.
2. Sorg dat die penne en papier gereed is.
3. Gee eers 'n paar voortoetse. Laat hulle die woorde 'n paar keer skrywe en leer hulle om op gegewe tekens te begin en te stop.
4. Laat die leerlinge hul name en standerd bo-aan die papier skrywe.
5. Gebruik 'n horlosie met 'n sekondewysers.
6. Maak vooraf die werk as volg duidelik:-
 Ons gaan vandag vir ons toets om te kyk hoe goed ons kan skrywe. Om goed te skrywe beteken nie alleen netjies nie maar ook vinnig genoeg, so vinnig soos wanneer 'n mens 'n netjiese brief aan iemand skrywe.
 Ons gaan nou skrywe wat julle reeds goed ken. As ek sê Begin! dan begin julle en as ek sê Stop! dan moet julle dadelik ophou skrywe. Julle moet aanhou skrywe totdat ek sê Stop! As julle klaar is met die stukkie voordat ek gesê het Stop! dan moet julle maar weer van vooraf begin skrywe. Onthou julle moet skrywe en julle moet nie ophou voor ek sê Stop! nie.
7. Hou die leerlinge dop en spoor die aan wat 'n neiging toon om nou en dan onnodig te stop...maar moenie aanja nie.
8. Laat hulle net vir Twee Minute skrywe.
9. As die twee minute om is sê dan Stop!
10. Keer die kinders watnog probeer skrywe.

BYLAE III.

Rekene-Toetsse.

Instruksies aan Proefnemers:

1. Tyd; een uur.
2. Deel geruite papier, penne, ink en liniale uit.
3. Deel die toetsse uit en lees dit voor aan die ppe. en laat hulle daarna begin.
4. Pn. hou streng toesig.
5. Al die antwoorde moet genommer wees.
6. As 'n pp. klaar is kan hy of sy die vraestel inhandig en die lokaal verlaat of stillese doen.

Std. I.

Eerste Vraestel

1. $42 \times 17 \div 22 \div 6 = 23$
2. $17 \div 9 \div 17 \div 54 = 16$
3. $18 \times 4 =$
4. $95 \div 5 =$
5. $(16 \times 3) \div 4 =$

Tweede Vraestel.

1. In die tuin staan 18 perske-, 9 pruim-, 15 appelkoos- en 7 vyeboom, hoeveel boom is in die tuin?
2. 'n Man het 56 koeie, hy verkoop 24 van hulle, hoeveel hou hy oor?
3. Die kinders van 'n skool staan in 5 rye van 14 elke ry. Hoeveel kinders is in die skool?
4. Verdeel 54 lemoene tussen 3 kinders gelyk-op; hoeveel lemoene kry elke kind?
5. 'n Seun kry elke dag 5 albasters, hoeveel sal hy na twee weke ontvang het?

Std. II.

Eerste Vraestel.

1. $234 \div 345 \div 156 \div 89 = 43 = 146$
2. Vermenigvuldig 32 met sew-en-twintig.
3. Deel 885 deur nege.
4. $\pounds 16$ 13s. 9d. & $\pounds 18$ 15s. 6d. & 18s. 9d. & $\pounds 14$ 19s. & $\pounds 146$ 12s. 8d.
5. Tel die kwart van 428 by die helfte van 156.

Tweede Vraestel.

1. Hoeveel skape moet 'n boer by 418 koop om sy totaal op 834 te kry?
2. Maria het 53 hoenders, haar niggie het 14 minder as sy; hoeveel hoenders het hulle twee te same?
3. 'n Tenk hou 520 gellings water, as moeder 'n kwart van die water van die vol tenk gebruik, hoeveel water bly nog in die tenk?
4. In 'n skool is 48 dosyn en 68 potlode. Hoeveel potlode is daar altesame?
5. 'n Melkboer melk 14 Koeie, iedere koei gee 4 gellingmelk. Hoeveel gellings ontvang hy in 3 dae?

Std. III.

Eerste Vraestel.

1. 9706 & 89067 & 343 - 4865 & 18
2. Vemenivuldig 1679 met sewe-en-veertig.
3. Deel 28694 deur vyf-en-sestig.
4. Telop 8s.6d.; £27 14s.10d.; £396 0s.9d.; £19 16s. en £948 16s.5d..
5. Vind die verskil tussen 16 gellings 1 kw. en 9 gellings 1 pint?

Tweede Vraestel.

1. Bereken die totaal van:- 3 gros; 13 twintigtalle 15 dosyn; 18 tiene; 37 pare en 168.
2. Piet en Karel het tesame 894 albasters. Karel het 90 meer as Piet. Hoeveel albasters hou Piet oor as hy aan Jan 69 gee?
3. 48 meisies ontvang elkeen 2 gros krale; hoeveel het hulle tesame?
4. 'n Seun spaar elke dag 4d.. Hoeveel geld spaar hy in 'n jaar? Antwoord in £ s.d..
5. 'n Boer verkoop sy plaas vir £3,517 10s.. Hy ontvang dadelik £1,098 15s.6d.. Hoeveel moet hy nog kry?

Standard IV.

Eerste Vraestel.

- 1.A. Vind die K. G. V. van 16, 24 en 36.
B. $3\frac{3}{10}$ & $1\frac{3}{8}$ & $5\frac{1}{4}$.
- 2.A. $13\frac{3}{10}$ - $7\frac{5}{12}$.
B. $5\frac{5}{7} \times 2\frac{9}{20}$.
C. $7\frac{7}{8} + 5\frac{1}{4}$.
3. 856928 + 216.
4. £96 7s. 6d. $\times$ 48.
5. Maak die volgende rekening uit:- 7 jaart flennie @ 1s.6d. die jrt. 12 jaart linne @d. die jrt. 10 paar kouse @ 4s.6d. die paar. 5 paar handskoene @ 3s.11d. die paar.

Tweede Vraestel.

1. 'n Seun het 6s.. Hy spandeer eers $\frac{1}{4}$ van sy geld en toe $\frac{1}{3}$ daarvan. Hoeveel geld het hy oor?
2. Die produk van twee; getalle is 816860. Die een getal is 395. wat is die ander een?
3. 'n Handelaar verkoop 8 ton kole vir £9 10s.. Hy maak 3s.6d. profyt op elke ton. Hoeveel het hy vir die kole per ton betaal?
4. 'n Boer ruil 120 skape vir 20 perde wat £9 14s.6d. per stuk kos. Wat is die waarde van een skaap?
5. 'n Handelaar betaal £23 12s. 6d. vir 'n aantal hoede, die prys van een hoed is 7s.6d.. Hoeveel hoede het hy gekoop?

Eerste Vraestel.

- 1.a) $2 \frac{3}{7} \& 7 \frac{13}{21} \& 9/14.$
- b) $8 \frac{3}{5} - 3 \frac{3}{4}.$
- 2.a) $3 \frac{3}{4} \times 4/25 \times 5/12.$
- b) $3 \frac{3}{5} + 8 \frac{1}{10}.$
3. $1.102 \& 12.4 \& 33.529 \& .08 - 5.2828$
- 4.a) $.0067 \times 39.7$
- b) $54.717 + .61$
5. $\pounds 397 \text{ 12s. } _d. \times _68.$

Tweede Vraestel.

1. Iemand betaal $\pounds 27$ in 'n eweveel getal van halfkrone, floryne, sjielings en sikspense. Hoeveel moet hy betaal van elk?
2. Verdeel $\pounds 160$ tussen A. B. C. sodat A $\pounds 10$ meer kry as B., en B. dertig pond meer as C. Hoeveel kry elk
3. Die oppervlakte van 'n reghoek is $61 \frac{7}{8}$ vierkante voet. Die lengte is 8 voet 3 duim. Wat is die breedte?
4. As 32 koeie $\pounds 344$ kos, wat is die prys van 88 koeie?
- 5 Maak die volgende rekening uit:-
 $8 \frac{1}{2}$ jrt. Flennie @ $1s. 6d.$ jrt.
 8 jrt. linne @ $4 \frac{1}{2}d.$ die jrt.
 26 knope @ $3s. 6d.$ die dosyn.
 6 tolle garing @ $5s. 6d.$ die dosyn.

Elke som tel 10 punte.

^R
INSTUKSIES aan PROEFPERSONE:

Ons gaan vanmore soos gewoonlik vyf somme op papiere doen. Ons het 'n uur tyd en kan dus op ons gemak aan die somme werk. Dit word van ons verwag dat ons die volgende sal nakom:-

1. Skryf jou naam en standerd bo-aan jou papier.
2. Lees elke som noukeurig deur voordat jy dit begin maak.
3. Doen die maklikste somme die eerste.
4. Elkeen lewer sy eie werk.
5. As jy 'n som wil oordoen moet jy eers 'n streep deur die verkeerde een trek.
6. As jy 'n syfer wil oormak krap die verkeerde een eers deur en skrywe die regte een daarbo.
7. Skryf duidelik.
8. Gee jou vraestel in as jy klaar is.

Afrikaanse Taalwerk.

Instruksies aan Proefnemers:-

1. Tyd : 30 minute.
2. Proefpersone bly in gewone klaskamers en lessenaars word ontruim.
3. Gee elkeen 'n potlood of pen en ink.
4. Verduidelik dat hulle 'n toets in taalwerk gaan afle.
5. Gee die vraestelle uit.
6. Laat hulle hul name bo-aan skrywe.
7. Lees die vraestel aan hulle voor en verduidelik hoe dit beantwoord moet word.
8. Wees taktvol en simpatiek.
9. Hou streng toesig.
10. As 'n proefpersoon klaar is mag die vraestel ingehandig word.

Standaard I

Naam.....

1. Ondersteep.
 - a. 'n Hond blaaf maar 'n hen (sing, kekkel, skteeu).
 - b. 'n Man wat doof is, is 'n (kwaai, harde, dowe) man.
 - c. 'n Sin begin altyd met 'n (voorletter, hoofletter, punt).
 - d. Vier en tien is (sestien, veertien, agtien).
 - e. Hy is 'n seun en sy is 'n (vrou, mens, dogter).
 - f. Hy is 'n man en sy is 'n (kind, vrou, mens).
 - g. Hy is my oom en sy is my (neef, tante, vrou).
 - h. Hy is my vader en sy is my (vrou, moeder, mens).
 - i. Hy is groot maar sy is (sterk, klein, maer).
 - j. Hy is vet maar sy is (groot, maer, lelik). 10 punte
2. Vul in sodat dit dieselfde beteken.
 - a. Ek is altyd op tyd. Ek is nooit late nie.
 - b. Ek sit agter Jan. Jan sit v oor my.
 - c. Ek is die eerste hier. Niemand is v oor my hier nie.
 - d. Piet kom elke more laat. Piet kom n o vroeg nie.
 - e. Ek maak mooi letters. Ek skrywe m oo. 10 punte
3. Vul in voor of agter.
 - a. Ek stoot die kruikwa agter my.
 - b. 'n perd trek 'n kar voor hom aan.
 - c. Ek sleep 'n tou agter my aan.
 - d. Ek skuif die gordyn voor die venster.
 - e. Die swartbord is agter my. 5 punte
4. Vul in in of by.
 - a. Daar loop by skape.
 - b. Koos maak min in oute.
 - c. Die vink het in hier eiertjies.
 - d. Die seun staan by die uur en skryf. 5 punte.
5. Vul in op of af.
 - a. Ek daal af b. Ek sink af c. Ek styg op d. Ek val af
 - e. Ek rys op 5 punte
6. a. Een huis twee deure b. Een boom twee takke
 - c. Een boek twee bladsye d. Een haas twee oë
 - e. Een muur twee muure 10 punte.
7. Maak hoofletters waar nodig.
 - a. oom piet woon op pretoria.
 - b. hy ry elke dag na johannesburg toe.

5 punte.
Totaal 50

1. Vul in.
- 2.a. 'n Ander woord vir fop is k ____.
- b. 'n Ander woord vir mooi is p ____.
- c. 'n Ander woord vir min is b ____.
- d. 'n Ander woord vir veel is b ____.
- e. 'n Ander woord vir huil is sk ____.
- 5 punte.
2. Vul in e of u.
- a. Moeder knip met 'n sker.
- b. 'n Vo-1 sit in 'n ho- boom.
- c. My pa se skape bl-r.
- d. Ek sien dit n-reus nie.
- 5 punte.
3. Vul in sodat dit dieselfde beteken:
- a. Ons maak boeke van papier. Boeke word var. ____.
- b. Ek sweet van die warmte. Die warmte ____ my ____.
- c. Dit is slaaptyd. Dit is tyd ____.
- d. Die kat se naam is Tom. Die kat word Tom ____.
- e. Katte is nie so sterk as honde nê. Honde is ____ as ____.
- 10 punte.
4. Vul die beste van hierdie woorde in (hui, skreeu, glimlag, sug, gaap, fluister, kerm, raas).
- a. As jy saggies praat dan ____ jy.
- b. As 'n mens baie vaak is dan ____ jy.
- c. As jy baie hard praat dan ____ jy.
- d. As 'n kind seer kry dan ____ hy.
- e. As jy stout is dan ____ meester.
- 10 punte.
5. Skryf die regte woord ~~KMX~~
- a. Ek dra my boeke in my (case) ____.
- b. Op 'n brief plak 'n mens 'n (stamp) ____.
- c. As dit warm is eet ek graag (ice cream) ____.
- d. Om trein te ry moet mens 'n (ticket) ---- he.
- e. Ek ry baie met my nuwe (bicycle) ____.
- 10 punte.
6. a. Een perd twee ____.
- b. Een letter twee ____.
- c. Een blaas twee ____.
- d. Een swartbord twee ____.
- e. Een dak twee ____.
- 5 punte.
7. Vul die hoofletters in:
- 'n bietjie verder gooi sarel omtree 'n bal, vir wagter en bles om te gaan haal.
- 5 punte
- 50 punte.

Standard III.

1. Vul in sodat dit dieselfde beteken:
- a. Jy kan glo wat hy sê. Hy ____ die ____.
- b. Die man kan nie goed sien nie. Die man se ____ is ____.
- c. 'n mens kan die boek nou koop. Die boek is nou ____.
- d. Die vuurhoutjie vlam. Die vuurhoutjie is aan ____.
- e. Daardie huis kan gehuur word. Daardie huis ____.
- 10 punte.
2. a. Een kruiwa twee ____.
- b. Een som twee ____.
- c. Een bad twee ____.
- d. Een bord twee ____.
- e. Een pad twee ____.
- 5 punte.
3. 'n Klein huis is 'n ____.
- b. 'n Klein tafel is 'n ____.
- c. 'n Klein man is 'n ____.
- d. 'n Klein plaas is 'n ____.
- e. 'n Klein woning is 'n ____.
- 5 punte.
4. Skryf die teenoorgesteldes van:
- a. Mooi ____.
- b. Soet ____.
- c. Netjies ____.
- d. Lui ____.
- e. Stadig ____.
- 5 punte.
5. Skryf die regte woord:
- a. As ek skool toe gaan sê ek vir my ma (goodbye) ____.
- b. My pa werk op die (railway) ____.
- c. 'n (Guard) ____ werk op die trein.

- d. My ma gaan self haar _____ (groceries) koop.
 e. Ek (like) _____ my maat baie. 10 punte.

6. Onderstreep die regte woord:

- a. Die maer ooi lê (lelik, verkeerd, onaangenaam).
 b. 'n Rooi lig beteken (geraas, geluid, gevaar).
 c. Op die koevert plak ons 'n (posseel, adres, brief).
 d. Die arme seun het amper in die dam (versuip, verdrink).
 e. Al die perde het (gesterf, gevrek) aan perdesiekte. 5 punte.

7. Vul in:

- a. Baie vet is _____. b. Baie maer is _____. c. Baie lam is _____.
 d. 'n bietjie soet is _____. e. 'n bietjie nat is _____. 5 punte.

8. Onderstreep:

- a. Ek koop medisyne by die (apteek, hotel, poskantoor).
 b. Koffie en suiker is (klerasie, kruideniersware).
 c. Die (poskantoor, prokureur, slagter) is 'n wetsagent.
 d. Die tafels kreun onder die lekkernye soos (pap, karnenaadjies, ruikers) en sosaties. 5 punte.
 50 punte.

Standard IV

Naam.....

1. In die maanlig speel en lag, met die aand begin ons dag.
 As ons dans dan val die dou; rinkink, kleine feë, nou.

Vul in ja of nee.

- a. Die feë maak dag van diensag. _____.
 b. Saans kly die feë vaak. _____.
 c. Die feë word smorens laat wakker. _____.
 d. Feë dans in die maanlig. _____.
 e. Feë gaan slaap met die son. _____.
 f. Rinkink beteken gaan rus. _____.
 g. Feë is bang vir dou. _____.
 h. Feë is baie ernstig. _____.
 i. Feë hou van dans. _____.
 j. Feë slaap oordag. _____. 10 punte.

22. Onderstreep die regte:

- aa. Die (voëltjies, paddatjies, krielies) kwaak.
 b. Jy moet eers die osse (optuig, opsaal, inspan) endan my ou ryperd (optuig, opsaal, inspan).
 c. Die drywer is baie (beskroom, behendig) met die sweep en die ou touleirtjie kry dit maar (broekskeur, noustrop). 5 punte.

3. Vul in:

- a. So glad soos s _____. b. So blind soos 'n m _____.
 c. So skraal soos 'n r _____. d. So bleek soos die d _____.
 e. So bitter soos g _____. 5 punte.

4. Voltooi:

- a. botter en b _____. b. heen en w _____. c. links en r _____.
 d. saal en t _____. e. pens en p _____. f. pimpelen p _____.
 g. bak en b _____. h. broek en b _____. i. pyp en t _____.
 j. hot en h _____. 10 punte.

5. Onderstreep:

- a. Ons doen die huiswerk om die (beurt, keer, slag) nie.
 b. Ek kan die (versoeking, wisoek) nie (uitstaan, weerstaan).
 c. Jou belofte moet jy (voorkom, nakom) want dit maak (leed, skuld). 5 punte.

6. Deeltekens en kappies:

- bereplek, priede, teekom, ysteree, Italie, sore, reens
 ruens, koeel, kniee. 10 punte.

7. Vul in g of k.

- a. Die lan_ moes die jon_ vtoutjie alleen tuisbly.
 b. Die lan_ man is lan_.
 c. Anna is te jon_. 5 punte.

Standerd V.

72

Naam....

1. Onderstreep die woorde wat by sterk pas: dooierig, fris-gebou, gespier, gewillig, kragdadig, wakker, ktagtig. 5 punte
2. Onderstreep:
 - a. 'n Staateman wat welbekendis, is (beroemd, berug, gerug)
 - b. Die storie is sommmmer 'n vals (beroemd, gerug, berug)
 - c. 'n Storende klank is (strelend, hinderlik, skitterend)
 - d. Hy het hom alweer om die (boom, woud, boe) gelei.
 - e. Wat se kattekwaad het jy alweer (aangedoen, aangevang)5 punte.
3. Vul in: a. So sterk soos 'n ____ b. So stadig soos 'n ____
c. So mak soos 'n ____ d. So dun soos 'n ____ e. So blind soos 'n ____
f. So glad soos ____ g. So skraal soos 'n ____
h. So bleek soos die ____ i. So lig soos 'n ____
j. So swaar soos ____ 10 punte.
4. Vul in: a. Bont en ____ b. In rep en ____ c. Pens en ____ d. Min of ____
e. Boe of ____ f. Pimpel en ____ g. Nog vis nog ____ h. Deur dik en ____
i. Nooit ofte ____ j. Met sak en ____ 10 punte.
5. Onderstreep: saam)
 - a. 'n Stuk yster wat jy met moeite buig is (buigbaar, buig-)
 - b. 'n Wilger-tak wat maklik buig is (buigbaar, buigsaam)
 - c. Onder die bekwame (leiding, lyding) van die generaal het hulle (dare, daarom) daarin geslaag om te wen.
 - d. Die (leiding, lyding) van die vrou was vreeslik.5 punte.
6. Voltooi: a. Om 'n oorwinning te ____ is beter as om 'n nederlaag te ____
b. Om kluitjies te bak is dieselfde as om met spek te ____
c. Na hul oorlog ____ het, het hul weer ____ gesluit.
d. Vinnig by die ____ is dikwels lui by die ____
e. Ons moet planne ____ om nie weer die onderspit te ____ nie. 10 punte.
7. Onderstreep: a. Hulle wou die president (sien, spreek, praat, gesels)
b. Ons moes hulde aan ons helde (gee, bewys, bring, maak)
c. Dis sommer (naakte, blote, kale, kalme) besinsels.
d. Wat altyd waar is, is 'n (staaltjie, idioom, feit)
e. Die (generaal, admiraal) is hoof van die vloot. 5 punte.
50 punte.

Instruksies aan proefpersone:

Ons gaan vandag taalwerk doen. Dit word van ons verwag dat ons die volgende sal nakom:-

1. Skryf jou naam bo-aan.
2. Luister mooi terwyl die vrae vir jou gelees word en let op hoe jy dit moet doen.
3. Lees elke vraag voor jy dit doen.
4. Skrywe duidelik.
5. Handig jou vraestel in sodra jy klaaf is.

Engelse Taalwerk.

Instruksies aan Proefpersone:

- I. Tyd: 30 minute.
2. Proefpersone bly in hulle klaslokale en lessenaars word ontruim.
3. Gee elkeen 'n potlood of pen en ink.
4. Verduidelik dat hulle 'n toets in Engelse taalwerk gaan aflê.
5. Gee die vraestelle uit.
6. Laat hulle hul name bo-aan skrywe.
7. Lees die vraestel terwyl hulle volg en verduidelik hoe die vrae beantwoord moet word.
8. Vir std. I word vragie vir vragie gelees en hulle doen dit onmiddellik daarna.
9. Vir std. II word die hele vraag gelees en daarna doen hulle dit.
10. Die Pn. moet taktvol en simpatiek optree. ..
- II. Hou streng toesig.
12. As 'n Pp. klaar is dan mag die vraestel ingegee word.

Standard I.

Name.....

I. Answer yes or no.

- a. Is a rat as big as a cat? ____.
- b. Has a hen two legs? ____ c. Can a dog wag its tail? ____
- d. Can birds fly? ____ e. Do cows eat meat? ____ (10)

2. Underline:-

- a. We use a toothbrush to brush our(hair,teeth,nails),
- b. I sleep in a (chair,bed,waggon).
- c. I write with a (stick,pencil,nail).
- d. I brush my hair with a (fork,knife,brush).
- e. I like to eat (stones,cake,sticks). (10).

3. Put in yes or no.

- a. Can you swim? ____, I can't. b. Can you ride a bicycle? ____, I can. c. Do you like jam? ____, I do.
- d. Do you drink milk? ____, I do.
- e. Can you read? ____, I can. (5).

4. Underline :-

- a. I smell with my (ear,nose,knee).
- b. I hear with my (nose,toe,ears).
- c. I see with my (nose,eyes,ears).
- d. I feel with my (ears,fingers,nose).
- e. I stand on my (ears,feet,back). (5).

5. Fill in one of these words:- blue,green,red,white,

- a. The grass is ____.
- b. The sky is ____.
- c. Blood is ____.
- d. Ink is ____.
- e. Milk is ____.

(10).

6. Fill in:-

- a. Has Jan black hair? Yes, Jan has black ____.
- b. Does Anna go home by bus? Yes Anna goes home by ____.
- c. Do we butter our bread? Yes we butter our ____.
- d. Do they put their books on the floor? No, they do not put their books on the ____.
- e. Do we go to school on Saturdays? No, we do not go to ____ on Saturdays. (10).

50

Standard II.

I. Fill in:- on, under, in.

- a. The pillow is ____ the bed. b. The slippers are ____ the bed.
- c. The toothbrush is ____ the glass. d. The flowers are ____ the vase. e. The jug is ____ the table. (10).

2. Underline the days:

Johannesburg, Monday, November, Saturday, May, Christina, Tuesday, Friday. (5).

3. Put in yes or no.
 a. I give the kitten milk. ____.
 b. There are four pennies in a tickey. ____.
 c. A cart has three weels. ____.
 d. I am in standard two. ____.
 e. Sugar is sweet. ____ (10).
4. Fill in am, is, are.
 a. I ____ a child. b. Billy ____ a naughty boy. c. The girl ____ clever.
 d. The cows ____ in the veld. e. You ____ in the school.
5. Underline:- (10).
 a. There are (six, twelve, two) inches in a foot.
 b. Hang your clothes on a (street, hanger, wall).
 c. Keep your clothes in the (kitchen, wardrobe, school).
 d. Let us pick some (potatoes, grapes, onions).
 e. Please water the (car, plants, dog). (10).
6. Underline five:
 Boys like to wear caps, trousers, ribbons, jackets, dresses, ties, pyjamas, bonnets. (5).
 50.

Standard III.

1. We cut with a knife.
 a. We ____ with a spade. b. We ____ with a needle. c. We ____ with a pencil. d. We ____ with a gun. e. We ____ with a spoon.
2. Fill in: (10).
 a. Today Jack works yesterday he ____.
 b. Today the cat catches a mouse, yesterday he ____ a mouse.
 c. Today Mary goes home, yesterday she ____ home.
 d. Today I am sad yesterday I wa ____ sad.
 e. I see the flower, yesterday I ____ the flower. (10).
3. Underline:
 a. That is Anna (playing, walking, laughing) to school.
 b. That is a girl with a (needle, ribbon, shoelace) in her hair.
 c. That is a boy with a (bicycle, donkey, schoolbag) on his back.
 d. Mother canned apricots in (summer, June, winter).
 e. Mrs. Smit bought her husband some new (motorcar, shirts, tackle) to wear. (5).
4. Fill in yes or no;
 a. There are eight pints in a gallon. ____.
 b. I can buy four pints of milk for a shilling at four pence a pint. ____.
 c. Twice three are eight. ____.
 d. I can buy a bicycle for ten pounds. ____.
 e. Teacher teaches us. ____ (5).
5. Fill in:
 a. A schoolbag is made of ____.
 b. A ruler is made of ____.
 c. A stocking is made of ____.
 d. A doorknob is made of ____.
 e. A tyre is made of ____ (10).
6. Underline:
 a. Ribbons are made (from, of, at) silk.
 b. Tomorrow I shall be (by, at, for) school.
 c. There will be leaves (in, at, on) the trees.
 d. Johannesburg is (on, in, at) Transvaal.
 e. There are beautiful flowers (on, in, at) the garden.
7. Underline 5 things not to be done:- (5).
 a. Late in the morning. Learn your lessons.
 Scribble in your book. Be neat and tidy.
 Run along the verandah. Bite your fingernails.
 Be obedient. Tear your books. (5).
 50.

Standard IV.

1. Fill in: lose, loose, sow, sew, saw, blue, blew.
 a. He ____ the distant mountains.
 b. The farmer ____ their seed in October.
 c. You must not ____ your money.
 d. My mother will ____ a ____ ribbon on my hat. (10).

2. Complete:-

- a. When a man is not honest, he is ____.
- b. When a man is not stupid he is ____.
- c. When a rope is not thick it is ____.
- d. When I'm not happy I am ____.
- e. When a door is not closed it is ____ (10).

3. Insert:-

- a. We go to Johannesburg ____ car.
- b. I pass the ball ____ Mary.
- c. She pours milk ____ the cup.
- d. The dog ran ____ the sheep.
- e. I threw a stone ____ the sheep. (5).

4. Yes or no;

- a. We put wire netting round a garden. ____.
- b. I have never seen a blunt pencil. ____.
- c. When I do wrong I am punished. ____.
- d. Spiders catch flies. ____.
- e. When the weather is fine, it rains. ____ (5).

5. Underline:-

- a. We knocked at the (garden, door, cart).
- b. How many (days, seconds, hours) are there in a minute?
- c. I tried to write my best but my (stick, shoe, nib) was bad.
- d. Pack your (arms, bags, chair) and go home.
- e. Wash your face and dry it on the (book, towel, shirt). (10)

6. Underline five things you associate with a teacher:

Butcher, composition, painter, map, register, farmer.
blackboard, general dealer, marks. (5)

7. Mark the following right or wrong:-

- a. As sweet as honey. ____.
- b. As cold as fire ____.
- c. As sharp as a razor ____.
- d. As heavy as a feather ____.
- e. As black as lead ____.

(5).
50.

Standard V.

- 1. One woman two ____.
- One mouse two ____.
- One sheep two ____.
- One tooth two ____.
- One goose two ____.

(5).

2. Mark right or wrong:

- a. A chip of wood ____.
- b. A crumb of soil ____.
- c. A swarm of wool ____.
- d. A speck of dust ____.
- e. A pinch of salt ____.

(5).

3. Underline :-

- a. The housewife (sings, damns, hears) the sock.
- b. The hen laid (eight, five, ten) eggs last week.
- c. Honesty is the (best, good, bad) policy.
- d. Springtime is a beautiful (day, season, month).
- e. My friend has been (dead, ill, healthy) and is now recovering. (10).

4. Yes or no :

- a. It is pleasant to be ill with measles ____.
- b. Transvaal produces more gold than the Orange Free State ____.
- c. My horse stumbled over the river ____.
- d. The hen scratches diligently in the ground ____.
- e. I am attending this school ____.

(5).

5. Mark right or wrong:-

- a. The farmer has much children ____.
- b. The girl eats an apple ____.
- c. This is the boy which I saw ____.
- d. Each boy received a Shilling ____.
- e. I saw a beautiful dog ____.

(5).

6. Correct:-

- a. We could see the ship (easy) ____.
- b. The cup is raised (slow) ____ to the mouth.
- c. The king treated him (cruel) ____.
- d. He Runs (quick) ____ to the door.
- e. The muscle of my arm ached (terrible) ____.

(10).

7. Underline the things you can read:
Newspaper, book, firewood, letters, children, periodicals, lorries, essays. (5).
8. Rule out the wrong ones:
The boy played (with, on, through, in, near, edge, by, sick) the box. (5).

50.

Instrukties aan Proefpersone:

Ons gaan vandag taalwerk doen in Engels.

Dit word van ons verwag dat ons die volgende sal nakom:-

1. Skryf jou naam bo-aan.

2. Luister mooi terwyl die vrae vir jou gelees word en let op hoe jy dit moet doen.

3. Lees elke vraag voor jy dit doen.

4. Skrywe duidelik.

5. Handig jou vraestel in sodra jy klaar is.

77 Bibliografie.

1. Burt, Cyril : The Backward Child. (University of London Press, Ltd., 1930).
2. Burt, Cyril : L.C.C. report on The Distribution and Relations of Educational Abilities (P. S. King & Son, 1917)
3. Coetzee, J. Chr.: „Aanvanklike Rekenonderwys," Die Kristelike Skoolblad, Augustus 1928, p.p. 5-21.
4. Coetzee, J. Chr.: Inleiding tot die Algemene Emperiese Opvoedkunde (Stellenbosch, Pro Ecclesia-Drukkery Beperk, 1948).
5. Coetzee, J. Chr.: Eksperimentele Opvoedkundige Studies J. L. V. Schaik Beperk Pretoria, 1928
6. Coetzee, J. Chr. en Bingle, H. J. J.: Beginsels en Metodes van die Laer Onderwys (J. L. v. Schaik Beperk, Pretoria 1947).
7. Gates, A. I.: The Relation of Quality and Speed of performance: A Formula for combining the two in the case of Handwriting, " Journal of Educational Psychology, March 1924, p. 131.
8. Gates, A. I. & Lasalle, J.: „A study of Writing Ability and its relation to other Abilities based on repeated tests during a periode of 20 months". Journal of Educational Psychology, April 1924, p.p. 205-216.
9. Green, I.: „Improvement in Handwriting", Instructor, Vol. 56, September 47, p. 28.
10. Greene, H. A. & Jorgensen, A. N.: The Use and Interpretation of High School Tests (Longmans, Green and Co. New York 1938).
11. Heese, J. de V.: Die gebruik van Druk - en Lopende Skrif (Nasionale Pers Beperk Kaapstad 1941).
12. Heese, J. de V.: „The Handwriting Performance of South African Pupils", Journal Of Educational Psychology Vol 40 p.p. 522-7.
13. Jarvis, G. C.: Handwriting in the Light of Present day Requirements, (George Philip & Son 1916).
14. Kaplan, L.: „Modern Trends in Teaching Language Arts in the Elementary School", The Elementary School Journal Vol. 48, p. 483.
15. Logsdon, J. & Leggitt, D.: A Remedial Penmanship Program in a Junior School, School Review, Vol. 47, May 1939 p. 373.
16. Sandiford, P.: Educational Psychology (Longman, 1937, p. 359
17. Thompson, S.: „Integration of fifth-grade Spelling and Handwriting," The Elementary School Journal, Vol. 42, p.p. 347-57.
18. Wills, A. R.: „An Investigation of the Relation between Rate and Quality of Handwriting in the Primary School", British Journal of Educational Psychology, Vol. 8, No. 38, p. 234.